

PARAPLEGIJA i MI

GLASILO SAVEZA - Godina I - juni 2014. - Broj 1

broj
1

HISTORIJAT SAVEZA
PREDSTAVLJANJE ČLANICA - UDRUŽENJA
ŠTA JE PARAPLEGIJA
PARAPLEGIJA I SPORT

Savez paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine

"PARAPLEGIJA i MI"

Informativno glasilo –
časopis Saveza paraplegičara
Federacije Bosne i Hercegovine

Izdavač

Savez paraplegičara i
oboljelih od dječije paralize
Federacije Bosne i Hercegovine
Zmaja od Bosne br. 78
71000 Sarajevo
Telefon / fax: 710-445 / 710-446
E-mail: spodpfbh@bih.net.ba
Web: www.paraplegicari.org

Glavni i odgovorni urednik
Elvira Bešlija

Redakcija

Elvira Bešlija, doc. dr. Mirsad Muftić,
Mirjana Dizdarević, Mirsad Dulbić,
Mirsad Imamović

Lektura

Ena Begović-Sokolija

Naslovna strana

Mirsad Imamović

Dizajn i prijelom

Mahir Sokolija

Štampa

"Dobra knjiga", Sarajevo

ISSN
2303-5870

Tiraž
1000 primjeraka

Časopis je besplatan.

Glasilo je realizirano kao projekt
finansiran od strane "Lutrije BiH",
posredstvom Ministarstva rada i socijalne
zaštite Federacije Bosne i Hercegovine.

Sarajevo, juni 2014. godine

Sadržaj

Riječ glavnog urednika 2

O SAVEZU

Pogled unazad	3
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Cazin	6
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Velika Kladuša	7
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Sanski Most	9
Udruženje tetraplegičara, paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Tuzla	11
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Lukavac	13
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Živinice, Kladanj i Banovići	15
Udruga paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Livno	17
Udruga paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Hercegovačko-neretvanskog kantona	19
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Bosansko-podrinjskog kantona	21
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Travnik	23
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Jajce	24
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zenica	25
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Doboj-Jug	29
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zavidovići	32
Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Vareš	33

IZ KONVENCIJE UJEDINJENIH NACIJA

Konvencija Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima osoba s invaliditetom	34
---	----

KOLUMNA: Doc. dr. MIRSAD MUFTIĆ

Kičma i kičmena moždina	38
-------------------------------	----

DRUŠTVO I MI

Pravila ponašanja prema osobama u invalidskim kolicima	41
Pristupačan život u zajednici i stanovanje	43

SPORT

Sportske igre paraplegičara i oboljelih od dječije paralize	49
---	----

DRUGI PIŠU

Invaliditet – Stanje duha ili tijela?!	52
--	----

NAŠI PARTNERI

Općina Novo Sarajevo – mjesto ugodnog življenja građana svih generacija	55
--	----

Riječ glavnog urednika

Poštovani čitaoci, članovi, drage kolege i saradnici,

Kako to dobri običaji nalažu, red je da se uz prvi broj časopisa oglasi i njegov glavni i odgovorni urednik u svoje i u ime redakcije. Prije nego bilo šta kažem o samom časopisu, motivima i namjerama za njegovo pokretanje, željela bih da odgovorimo na jedno pitanje – odakle i zašto "PARAPLEGIJA i MI"?

Izdavač časopisa – Savez paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine, u okviru programa rada i djelovanja ima, pored brojnih zadataka, i obavezu informiranja članova i ostalih zainteresiranih o jednom od najtežih invaliditeta – paraplegijom i dječijom paralizom – njihovim zdravstvenim i društvenim problemima.

Kad je odlučeno da se pokrene ovaj časopis-glasilo, koji se realizira kao projekt finansiran od strane "BiH Lutrija", posredstvom Ministarstva rada i socijalne politike Federacije Bosne i Hercegovine, prvo pitanje koje se nametnulo bilo je pitanje njegovog naziva – takvog koji bi zadovoljio i povezo u dovoljnoj mjeri zajednički imenitelj za sve naše članove i čitaoce.

Časopis smo nazvali "PARAPLEGIJA i MI", s namjerom da već iz naziva bude prepoznatljivo za koga je i od koga je. Paraplegija jeste stanje s kojim živimo, a riječ "MI" znači da nismo sami, da smo tu u svim sferama života i društva koje nas okružuje i da smo ravnopravni u svim segmentima društva u kojem živimo.

Da bi časopis bio dobar i referentan, mora imati prikladan i kvalitetan sadržaj. Naš cilj je da svi u njemu objavljeni tekstovi budu u dovoljnoj mjeri informativno-aktuelni (s obzirom na to da će časopis

biti objavljivan četiri puta godišnje), argumentirani, edukativni i stručni.

Također, časopis je "otvoren" za saradnju svim našim članovima i ostalim zainteresiranim za objavljivanje tekstova koji budu zadovoljavali utvrđene kvalitativne kriterije. Stoga pozivamo sve naše članove da svojim tekstovima, koje mogu dostaviti na adresu Saveza, učestvuju u stvaranju svakog sljedećeg broja.

Pred vama je prvi broj u čijem sadržaju smo se odlučili da predstavimo naš Savez i njegovu historiju, te sva udruženja koja su članice Saveza, s namjerom da upoznamo sve naše čitaoce da u Savezu postoji petnaest udruženja koja okupljaju osobe s invaliditetom, konkretno paraplegičare, tetraplegičare i oboljele od dječije paralize, sa zadatkom da predstavljaju, zastupaju i štite prava svojih članova i pomažu svakom članu prema njegovim potrebama i prema svojim mogućnostima.

Također, već od prvog broja krenuli smo sa stalnom rubrikom-kolumnom o paraplegiji iz medicinskog stručnog aspekta, a čiji je autor doc. dr. Mirsad Muftić. U svakom broju časopisa u kolumni će biti tekst dr. Muftića koji će stručno tretirati različita medicinska stanja paraplegije, a koji će biti i edukativni i savjetodavni.

Želja nam je da vas upoznamo i s vašim ljudskim pravima reguliranim Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom, a koje je Bosna i Hercegovina potpisala i ratificirala. U svakom broju prezentirat ćemo vam najzanimljivije dijelove Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom.

Namjera nam je da časopis ima i stalnu rubriku o sportskim aktivnostima paraplegičara i oboljelih od

dječije paralize, jer je sport jedan od važnih segmenata za sve naše članove, i sa zdravstvenog aspekta ali i kao način uključivanja u društveni život.

U ovom broju moći ćete pročitati i tekst o pristupačnosti – arhitektonskim barijerama, što je jedan od permanentnih i značajnih problema za našu populaciju, kao i pravila ponašanja – bonton prema osobama koje koriste kolica kao nadomjestak za nemogućnost hodanja.

U ovoj oblasti – pristupačnost / barijere očekujemo u budućnosti i vašu aktivnost – tekstove u časopisu, jer svako vaše iskustvo je dobrodošlo za upoznavanje javnosti o stalnoj prisutnosti problema pristupačnosti za osobe s invaliditetom.

U narednim brojevima časopisa imamo namjeru upoznati vas u dovoljnoj mjeri s najvažnijim aktuelnostima koje se tiču naše populacije. Namjera nam je da vas upoznajemo i sa zakonima koji su važni za naše članove, osobe s invaliditetom, prezentirajući vam najvažnije dijelove određenih zakona, s uputama i savjetima kako da ostvarite svoja određena zakonska prava.

Iako je na početku rečeno o kakvom tipu časopisa je riječ, nastojat ćemo da u sadržaju bude i tekstova koji su zabavnog karaktera u mjeri koja priliči ovakvoj vrsti časopisa.

Nadamo se da ćete, kao čitaoci, biti zadovoljni prvim brojem časopisa "PARAPLEGIJA i MI" te da će svako od vas pronaći nešto što će mu koristiti, a redakcija će se truditi da i naredni brojevi budu sadržajno kvalitetni, na obostrano zadovoljstvo.

Sarajevo, juni 2014. godine

Glavni i odgovorni urednik:
Elvira Bešlija

Pogled unazad

Savez paraplegičara i oboljelih od dječije paralize (poliomyelitisa) Bosne i Hercegovine osnovan je 14. decembra 1978. godine u Sarajevu kao nevladina, vanstranačka, nenacionalna organizacija osoba s invaliditetom.

Savez paraplegičara i oboljelih od dječije paralize (poliomyelitisa) Bosne i Hercegovine osnovan je 14. decembra 1978. godine u Sarajevu kao invalidska, nevladina, vanstranačka, nenacionalna organizacija.

Organizacionim povezivanjem na teritorijalnom principu preko sedam područnih udruženja

– članica Saveza u velikim gradskim centrima: Banjoj Luci, Doboju, Goraždu, Mostaru, Sarajevu, Tuzli i Zenici, do početka rata bilo je pokriveno svih 109 općina u Republici Bosni i Hercegovini.

Broj članova Saveza prije rata bio je 1420.

Inicijatori i osnivači Saveza bili su upravo paraplegičari i oboljeli

od dječije paralize, naravno uz pomoć ljudi dobre volje i tada nadležnih organa koji su prepoznali našu potrebu za organiziranjem, ali i naše mogućnosti da aktivno i svrsishodno djelujemo.

Prvi predsjednik Saveza bio je Duško Filipan iz Sarajeva.

Osvnuti se ukratko na sve predratne, ratne i poratne godine postojanja i nikad prekinutog djelovanja naše organizacije nije lako. U tako veliki broj godina stane mnogo, mnogo različitih aktivnosti i mnogo ljudi koji su doprinijeli da se one i ostvare. Sve je nemoguće pobrojati, pa se stoga nećemo baviti suhoparnom statistikom, koja ne odražava život, da ne bismo postali i ostali samo dio statistike.

Važno je istaći da Savez nije prestao s radom ni jedan dan za vrijeme trajanja rata u Bosni i Hercegovini, konkretno u Sarajevu gdje se nalazi sjedište Saveza.

U četverogodišnjoj opsadi Sarajeva Savez je od 1992. godine djelovao, zajedno sa sarajevskim Udruženjem paraplegičara i oboljelih od dječije paralize, kroz ratno

Članovi ratnog predjedinštva 1994. godine ispred telko oštećenih prostorija Saveza

predsjedništvo. Teško smo preživljavali i radili i mnogo stečenog izgubili. Nakon rata Savez je nastavio s djelovanjem s dodatnim entuzijazmom kako bismo danas bili jači i organiziraniji nego ikad.

Ali, nismo se predali, kao što se nismo predali ni kada smo ostajali osuđeni na život s invaliditetom, kao što se nećemo pomiriti s ovim kako živimo danas.

Boreći se s nizom teškoća i promjena na svim nivoima djelovanja i življenja uspjeli smo održati prostor Saveza, njegov pravni kontinuitet u organiziranju, poštujući sve zakonske norme i, što je veoma važno, ugled ozbiljne organizacije koja opravdava svoje postojanje, kako među članstvom, tako i u široj društvenoj zajednici.

To se potvrđuje činjenicom da su predstavnici Saveza sve češće partneri onih koji odlučuju o nama, pri čemu kompetentno zastupaju paraplegičare i oboljele od dječije paralize.

Savez danas

U skladu s današnjim uređenjem Bosne i Hercegovine, svoj kontinuitet postojanja i rada Savez nastavlja pod nazivom:

SAVEZ PARAPLEGIČARA I
OBOLJELIH OD
DJEČIJE PARALIZE
FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE

Članice Saveza su petnaest područnih udruženja i dvije područne jedinice iz Federacije Bosne i Hercegovine, i to iz Cazina, Doboj-Juga, Goražda, Jajca, Livna, Lukavca, Mostara, Sanskog Mosta, Travnika, Tuzle, Vareša, Velike Kladuše, Zavidovića, Zenice i Živinica (s područnim jedinicama Kladanj i

Sjednica Upravnog odbora Saveza

Harun Aliefendić,
predsjednik
Skupštine Saveza

Elvira Bešlija,
generalni sekretar
Saveza

Mirsad Muftić,
predsjednik
Upravnog odbora

Banovići), s tim da su neka od udruženja organizirana na kantonalnom nivou, neka na međuopćinskom, a neka na općinskom, sve u skladu s opredjeljenjem svog članstva. Sjednište Saveza je u Sarajevu.

Rad Saveza odvija se preko organa Saveza:

- Skupštine,
- Upravnog odbora,
- Nadzornog odbora,
- Predsjednika Saveza,
- Generalnog sekretara,
- Stručne službe Saveza.

Predsjednik Skupštine je Harun Aliefendić.

Predsjednik Upravnog odbora, koji ima pet članova, jeste doc. dr. sci. Mirsad Muftić.

Generalni sekretar Saveza je gospođa Elvira Bešlija.

Zbog visokog stepena invalidnosti članova rad Saveza vrlo je kompleksan.

Danas, više nego ikada, Savez sa svojim udruženjima-članicama ozbiljno radi na realizaciji osnovnih ciljeva:

- organizirano i zajedničko djelovanje svih organizacija osoba s invaliditetom prema organima zakonodavne

i izvršne vlasti Bosne i Hercegovine i njenih entiteta na promociji i prihvatanju definicije invalidnosti, bazirane na socijalnom/ društvenom modelu ljudskih prava, Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom, UN Standardnim pravilima za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom i drugim međunarodnim i regionalnim dokumentima o zaštiti osoba s invaliditetom;

- potpuno razumijevanje i priznavanje osnovnih prava i potreba paraplegičara i oboljelih od dječije paralize, kao jedne od najtežih kategorija osoba s invaliditetom uopće, i realno izjednačavanje šansi za društvenu i ekonomsku afirmaciju;
- nadgledanje i analiza postojeće zakonske regulative iz oblasti zaštite osoba s invaliditetom, posebno prava koja se odnose na paraplegičare i oboljele od dječije paralize, njihova implementacija i borba za naprednije zakonodavstvo bez diskriminacije;
- ukupna zaštita osoba s invaliditetom u cilju postizanja višeg standarda života i rada u ključnim oblastima života stvaranjem preduvjeta za puno i jednako učešće u društvu, podizanje nivoa svijesti u društvu o osobama s invaliditetom te predlaganje mjera za rješavanje ključnih pitanja iz problematike

života i rada posebno paraplegičara i oboljelih od dječije paralize.

Isticanje naprijed pobrojanih ciljeva Saveza potvrda je važnosti našeg postojanja i kao Saveza koji

s invaliditetom, kako bismo se upoznali s najboljim praksama i na taj način proširili saznanja u oblasti zakonodavstva.

Kao aktivni učesnici i partneri državnih institucija nastojimo promovirati i ugraditi što

U četverogodišnjoj opsadi Sarajeva Savez je od 1992. godine djelovao, zajedno sa sarajevskim Udruženjem paraplegičara i oboljelih od dječije paralize, kroz ratno predsjedništvo (...) Ali, nismo se predali, kao što se nismo predali ni kada smo ostajali osuđeni na život s invaliditetom, kao što se nećemo pomiriti s ovim kako živimo danas.

ima zadaću od globalnog interesa za naše članstvo, i kao pojedinačnih udruženja koja su nezamjenjiva u direktnom kontaktu s članom i njegovim problemima.

U tom smislu, kao organizacija predstavljamo nesporno nezamjenjivu sponu između člana – osobe s invaliditetom s njegovim tegobama i potrebama i društvene zajednice u svim njenim segmentima, od zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, pa do zapošljavanja, sporta...

U kontekstu razvoja nevladinih organizacija Savez je već dao značajan doprinos.

Kao organizacija koja ima aktivan stav prema društvenim zbivanjima nastojimo biti u toku svih društveno-političkih događaja i učestvovati u tim procesima. Pratimo nacionalne, regionalne i evropske promjene u zakonskoj regulativi koje se tiču osoba

više pozitivnih rješenja razvijenih evropskih zemalja i zemalja iz našeg okruženja koje su prihvatile međunarodne standarde i prilagodile ih svojoj ekonomskoj snazi.

Misija Saveza:

Aktivnosti na rješavanju složene socijalne problematike: stabilne zaštite životnog standarda, školovanja i obrazovanja, profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja, zdravstvenog osiguranja, medicinske zaštite i rehabilitacije.

Stvaranje ambijenta za uspješnu resocijalizaciju svih članova kroz poboljšanje kvaliteta pravne regulative iz oblasti zaštite osoba s invaliditetom u skladu s evropskim standardima i međunarodnim dokumentima.

Vizija:

Osobe u stanju paraplegije u društvu bez prepreka.

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Cazin

Udruženje radi na poboljšanju materijalno-socijalnog položaja i unapređenju statusa svakog člana u lokalnoj zajednici.

Udruženje djeluje na području općine Cazin (22 mjesne zajednice). Osnovano je 1997. godine. Član je Saveza udruženja paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Unsko-sanskog kantona i Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine.

Udruženje ima skupštinu s četrnaest članova te Upravni odbor s pet članova kojim predsjedava Hasan Nuhanović.

Vršilac dužnosti do izbora je Irfad Rekić.

Udruženje radi na poboljšanju materijalno-socijalnog položaja i unapređenju statusa svakog člana u lokalnoj zajednici. Udruženje podstiče njihovo učešće u organima lokalne zajednice.

Svrha našeg postojanja, osim prethodno navedenog, jeste borba za ravnopravnost osoba s invaliditetom u svim segmentima društva, počevši od lokane samouprave pa naviše na svim nivoima vlasti.

Udruženje ima brojna sportska priznanja za ekipno postignute rezultate na sportskim takmičenjima na različitim nivoima, uključujući i međunarodna takmičenja.

Imamo podršku Općine Cazin i više privrednih preduzeća, čijim grantovima i sponzorskim priložima finansiramo rad Udruženja.

Adresa Udruženja:
Tržačka Raštela bb,
77225 Tržačka Raštela
Kontakt osoba: Hasan Nuhanović
E-mail: paraplegicarcazin@yahoo.com

Hasan Nuhanović, predsjednik Udruženja

Sastanak Udruženja

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Velika Kladuša

Osnovna misija Udruženja je da promovira i podstiče aktivno učešće osoba s invaliditetom u demokratskim procesima i da jača kapacitete osoba s invaliditetom kako bi uspješno rješavali svakodnevne probleme u oblasti invalidnosti.

Oudruženje djeluje na području općine Velika Kladuša. Osnovano je 2005. godine. Od tada radi na stalnom prikupljanju podataka o osobama s invaliditetom u općini Velika Kladuša te uključuje u Udruženje one koji zadovoljavaju uvjete. Obavještava

članstvo o njihovim pravima, privilegijama. Udruženje radi na osvještavanju članstva, ali i društvene zajednice o pravima i mogućnostima osoba s invaliditetom.

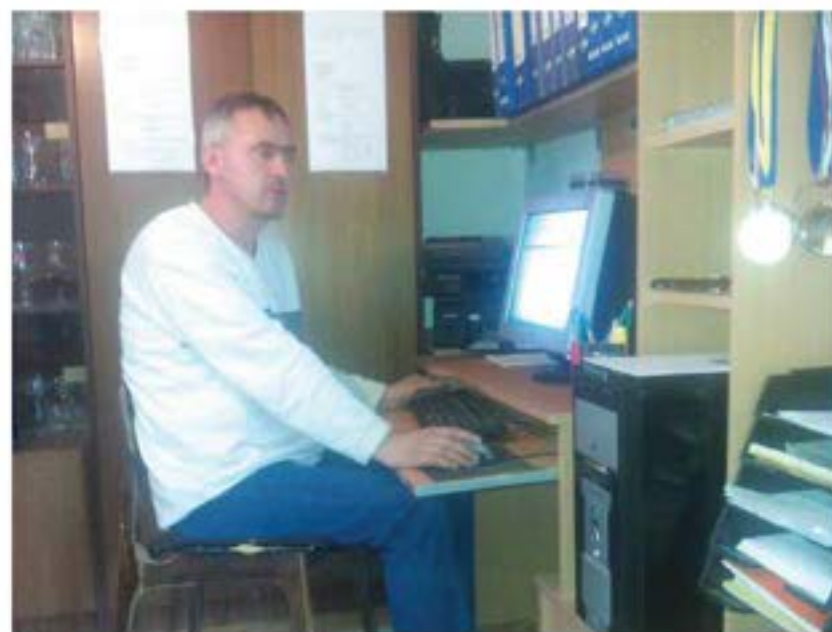
Udruženje broji 49 članova i svi su članovi Skupštine, kojom predsjedava Zilhad Kudić. Upravni

odbor je operativni organ Skupštine i ima pet članova.

Predsjednik Upravnog odbora je Elvis Hodžić, a potpredsjednik Alaga Hozanović.

Osnovna misija Udruženja je da promovira i podstiče aktivno učešće osoba s invaliditetom u demokratskim procesima i da jača kapacitete osoba s invaliditetom kako bi uspješno rješavali svakodnevne probleme u oblasti invalidnosti. Borba protiv svakog oblika diskriminacije, unapređenje politike u oblasti invalidnosti i ravnopravnost osoba s invaliditetom u svim segmentima života također su važni dijelovi misije udruženja.

U planovima za budućnost Udruženje će nastojati da paraplegičari i oboljeli od dječije paralize, ali i ostale osobe s invaliditetom, učestvuju u kreiranju politika koje se njih tiču, počevši od potpune primjene Konvencije o pravima osoba s invaliditetom do domaćih zakonskih i podzakonskih propisa.

Elvis Hodžić, predsjednik Upravnog odbora

Druženje članova Udruženja

U proteklom vremenu radilo se na brojnim projektima, od kojih ćemo spomenuti najvažnije.

- S organizacijom UDAS iz Banje Luke 2007. godine Udruženje je učestvovalo u realizaciji projekta "Aktivna rehabilitacija u Bosni i Hercegovini" kroz nekoliko aktivnosti: trening program za članove Udruženja, korisnike kolica i njihovo osposobljavanje za samostalan život u zajednici; organizirano kampiranje za nekoliko članova Udruženja s ostalim članovima Udruženja iz regije na kojem su educirani u raznim vještinama korištenja invalidskih kolica.
- U saradnji s Općinom Velika Kladuša i Kantonalnim fondom za građenje 2008. godine realiziran je projekt "Kupatila i wc za paraplegičare". Ovim projektom za četiri člana Udruženja uređena su kupatila prilagođena standardima i potrebama paraplegičara.

- Nekoliko prethodnih godina Udruženje je redovno organiziralo humanitarne

Osnovna misija Udruženja je da promovira i podstiče aktivno učešće osoba s invaliditetom u demokratskim procesima i da jača kapacitete osoba s invaliditetom kako bi uspješno rješavali svakodnevne probleme u oblasti invalidnosti. Borba protiv svakog oblika diskriminacije, unapređenje politike u oblasti invalidnosti i ravnopravnost osoba s invaliditetom u svim segmentima života također su važni dijelovi misije Udruženja.

akcije sa MDD "Merhamet" USK i Fondacijom "Bostel" iz Čikaga kako bi se osigurali prigodni paketi za najugroženije članove Udruženja u povodu različitih praznika.

- Udruženje je 2011. godine, zajedno s Udruženjem za zaštitu okoliša i kulturu življenja "Horizonti", realiziralo projekt "Izletišta za osobe s invaliditetom Zmajevac". Kroz ovaj program

izletišta je u potpunosti prilagođeno osobama s invaliditetom, čime su stvoreni uvjeti za njihov odlazak u prirodu i druženje.

Općina Velika Kladuša visoko je ocijenila rad i rezultate Udruženja, te je dodijelila Udruženju Plaketu Općine Velika Kladuša za 2014. godinu, a za doprinos u razvoju općine u oblasti unapređenja invalidske zaštite, ljudskih prava, socijalne zaštite i promoviranja prava, potreba i mogućnosti paraplegičara i oboljelih od dječije paralize.

U svom radu Udruženje se oslanja na pomoć koju dobija na partnerskoj osnovi od "Ben-Mal Groupa" d.o.o. Velika Kladuša, "Amelšeha" d.o.o. Velika Kladuša,

Raiffeisen banke dd Sarajevo, BH Telecoma Sarajevo, Sportskog saveza općine Velika Kladuša i Općine Velika Kladuša.

Adresa Udruženja:
Ahmeta Fetahagića br. 8,
77230 Velika Kladuša
Kontakt osoba: Elvis Hodžić
Telefon: 061/590-290
E-mail: paraplegicari.kladusa@gmail.com
Web (za korisnike Facebooka):
<https://www.facebook.com/paraplegicari.kladusa>

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Sanski Most

Razlog postojanja i misija Udruženja su da se maksimalno utječe na promjene u društvu ka poboljšanju uvjeta života osoba s invaliditetom, posebno u materijalno-finansijskom, zakonskom, sportskom i rehabilitaciono-rekreativnom smislu i aktivnostima.

Udruženje djeluje u općini Sanski Most, ali pokriva i obližnja mjesta u kojima ne postoje ovakva udruženja.

Udruženje je formirano i registrirano 2000. godine kada se uključilo u Savez paraplegičara i oboljelih od dječije paralize

Federacije Bosne i Hercegovine. S ostalim udruženjima iz kantona formirali smo Savez PODP USK.

Najviši organ upravljanja Udruženjem je Skupština, kojom predsjedava Edina Alagić. Skupština broji 43 člana.

Upravni odbor je izvršni operativni organ Udruženja s pet članova kojim predsjedava Refik Ibragić.

Razlog postojanja i misija Udruženja su da se maksimalno utječe na promjene u društvu ka poboljšanju uvjeta života osoba s invaliditetom, posebno u materijalno-finansijskom, zakonskom, sportskom i rehabilitaciono-rekreativnom smislu i aktivnostima.

Udruženje planira nastaviti raditi na poboljšanju uvjeta života za osobe s invaliditetom, shodno mogućnostima i uvjetima koji vladaju u društvu.

Udruženje je imalo više projekata, od kojih se izdvajaju:

- Nabavka i podjela novih i polovnih ortopedskih pomagala;
- Nabavka zračnih pušaka za sportske aktivnosti naših članova;
- Nabavka saobraćajnih znakova i obilježavanje parking mjesta za osobe s invaliditetom;

Refik Ibragić, predsjednik Udruženja

- Nabavka i podjela humanitarne pomoći (hrane, odjeće, obuće itd.);
- Televizijski spotovi i radio-džinglovi na temu prostornih barijera i parkinga za osobe s invaliditetom.

odjeća, obuća itd.) što je primijećeno i pozitivno prihvaćeno u lokalnoj zajednici, kako od građana, tako i od vlasti.

Udruženje je ostvarilo dobre rezultate u dosadašnjem radu, ali bi voljeli da su postigli više.

Zbog toga se Udruženje posebno zalaže za otklanjanje problema u komunikaciji u društvu, jer nije zadovoljno postojećim oblicima diskriminacije koji proizlaze iz načina nastanka invaliditeta. Udruženje ne prihvata nikakvu vrstu diskriminacije i aktivno se bori protiv nje.

Osim realizacije navedenih projekta Udruženje je tokom postojanja pomagalo i građanima koji su se obraćali za pomoć (ortopedska pomagala, humanitarna pomoć,

Zbog toga se Udruženje posebno zalaže za otklanjanje problema u komunikaciji u društvu, jer nije zadovoljno postojećim oblicima diskriminacije koji proizlaze iz načina

nastanka invaliditeta. Udruženje ne prihvata nikakvu vrstu diskriminacije i aktivno se bori protiv nje.

Udruženje ima dobru saradnju s davaocima grantova i sponzorstava, s raznim organizacijama, ustanovama i preduzećima: Općina Sanski Most, IOCC Banja Luka, Fondacija Mozaik, Regionalni odbor Merhamet Bihać, Crveni križ Sanski Most, Centar za socijalni rad Sanski Most i Forum NVO Sanski Most.

Posebnu pažnju Udruženje poklanja saradnji sa Savezom PODP FBiH i savezom PODP USK.

Adresa Udruženja:
Banjalučka br. 42/I,
79260 Sanski Most
Kontakt osoba: Refik Ibragić
Telefon: 061/369-913
E-mail: refik.i@bih.net.ba

Prijatelji projekta

Kontakt telefoni:

+38733755547
+38733755560
+38733755561

Udruženje tetraplegičara, paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Tuzla

Naša misija je stvaranje preduvjeta za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom i unapređenje kvaliteta života te populacije kroz Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom.

Udruženje radi na području općine Tuzla i Tuzlanskog kantona.

Udruženje tetraplegičara, paraplegičara i oboljelih od dječije paralize općine Tuzla osnovano je u septembru 2010. godine. Vodi se kao općinska organizacija koja ima 117 članova, od čega je

87 članova u stanju paraplegije i tetraplegije ili oboljelo od dječije paralize s cijelog područja Tuzlanskog kantona.

Ostalih trideset članova vode se kao pomažući članovi.

Udruženje je organizacija osoba s invaliditetom socijalno-humanitarnog karaktera koja okuplja

članove u cilju zagovaranja uspješne zdravstvene zaštite, rehabilitacije, socijalne integracije, nabavke ortopedskih pomagala, učestvovanja na sportskim i kulturno-umjetničkim manifestacijama, boljeg obrazovanja i zapošljavanja ove populacije itd.

Udruženje želi razviti saradnju sa srodnim udruženjima i nevladinim organizacijama u zemlji i inozemstvu.

Organizaciona struktura Udruženja je sljedeća: Skupština, kojom predsjedava Merhunisa Huskić, Upravni odbor s tri člana, kojim predsjedava Numa Mešić, i tročlani Nadzorni odbor.

Naša misija je stvaranje preduvjeta za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom i unapređenje kvaliteta života te populacije kroz Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom.

Članovi Udruženja

Numa Mešić, predsjednica Udruženja

Naša vizija je vezana za uključivanje osoba s invaliditetom kao punopravnih članova u sve aktivnosti zajednice.

Udruženje je u saradnji s različitim organizacijama i institucijama, samostalno i sa svojim članovima, realiziralo uglavnom aktivnosti koje se odnose na zastupanje ljudskih prava osoba s invaliditetom, pomoć u nabavci ortopedskih pomagala, osnaživanje naših članova i podizanje životnog standarda, informiranje članova o njihovim pravima i savjetovanje kako ta prava ostvariti, rad u Koaliciji, rad s medijima, direktnu pomoć itd., te je Udruženje na taj način uveliko doprinijelo da

osobe s invaliditetom postanu vidljiviji članovi zajednice.

Udruženje je nosilac velikog broja priznanja za učešće na raznim

skupovima, kao i sportskih priznanja, a jedno od najdragocjenijih je s Međunarodnog otvorenog prvenstva i 10. Sportskih igara paraplegičara i oboljelih od dječije paralize održanih u junu 2013. godine, na kojima je ženska ekipa osvojila prvo mjesto.

Udruženje se finansira iz općinskih sredstava koja su vrlo simbolična, Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine, Evandeoske crkve, donacija, članarine i pisanjem projekata.

Adresa Udruženja:
Mehmedalije Maka Dizdara br. 70
 (Stupine B-9), 75000 Tuzla
 Kontakt osoba: Numa Mešić
 Telefon: 061/951-815
 E-mail:
 fikreta_h@hotmail.com;
 sejla-g1@hotmail.com

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Lukavac

Misija Udruženja je zagovaranje ljudskih prava za članstvo bez obzira na starost ili neke specifične načine zadovoljavanja potreba, fizičke, senzorne ili mentalne sposobnosti...

Udruženje djeluje u Tuzlanskom kantonu, općina Lukavac.

Osnovano je 1995. godine pod nazivom Udruženje paraplegičara.

U početku je imalo između 10 i 15 članova.

Godine 2005. Udruženje je pre-registrirano i nosi sadašnji naziv.

Trenutno Udruženje broji između 50 i 60 članova, što ovisi o migraciji osoba s invaliditetom – naših članova.

Udruženjem upravlja Skupština sa 30 članova kojom predsjedava Sead Hodžić. Nadzorni odbor je organ Skupštine koji ima statutarna zaduženja nadziranja

rada Upravnog odbora. Nadzorni odbor ima 3 člana, a predsjedava mu Sejad Mešanović. Operativne poslove Udruženja provodi Upravni odbor koji ima 5 članova. Predsjednik Upravnog odbora je Anes Mehić.

Misija Udruženja je zagovaranje ljudskih prava za članstvo bez obzira na starost ili neke specifične načine zadovoljavanja potreba, fizičke, senzorne ili mentalne sposobnosti, davanje usluga pravne i finansijske pomoći, obavještavanje članova putem printanih i elektronskih medija o raznim aktivnostima Udruženja, koordinacija između članova i Udruženja.

Aktivnosti koje Udruženje provodi su: obilazak svih članova Udruženja radi utvrđivanja socijalno-ekonomskog položaja članova, izrada promotivnog materijala radi osvještavanja javnosti o potrebama invalidnih osoba, organiziranje okruglih stolova, seminara, izrada projekata,

Udruženje Lukavac – druženje s članovima ostalih udruženja osoba s invaliditetom

Anes Mehić, predsjednik Udruženja

organizirana druženja, izrada baze podataka članova i identificiranje novih, kućne posjete osobama s invaliditetom.

Udruženje ima viziju – planove za blisku i dalju budućnost:

- Poboljšavanje rješenja u Uredbi o uvjetima i načinima ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala;

informacija i usluga na području općine Lukavac i Tuzlanskog kantona;

- Promocija zajedničkog rada i razvijanje kapaciteta organizacija za njegovo realiziranje;
- Redovno obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom (3. decembar).

Sportski savez Općine Lukavac više puta nagrađivao je Udruženje za ostvarene rezultate na sportskim takmičenjima u atletici, a Udruženje je dobilo i znatan broj zahvalnica i priznanja za učešća na seminarima, u radionicama i u implementaciji raznih projekata i humanitarnih akcija.

- Pravo na inkluzivno obrazovanje osoba s invaliditetom;
- Pitanja arhitektonske pristupačnosti, pristupačnosti

U proteklom vremenu Udruženje je radilo na brojnim projektima:

- Integracija osoba s invaliditetom u zajednicu;

- Barijere svuda oko nas;
- Prekvalifikacija osoba s invaliditetom;
- Pčelarstvo, posao i lijek;
- Druženje osoba s invaliditetom sa zajednicom, građanima;
- PC škola, osposobljavanje osoba s invaliditetom za rad na računarima;
- Stop barijerama;
- Tuzlanski kanton po mjeri svih građana – u partnerstvu Koalicija dvanaest udruženja s područja ovog kantona;
- U toku je realizacija projekta Ugradnja kose pristupne rampe na Fizijatriju u Domu zdravlja Lukavac.

Sportski savez općine Lukavac više puta nagrađivao je Udruženje za ostvarene rezultate na sportskim takmičenjima u atletici, a Udruženje je dobilo i znatan broj zahvalnica i priznanja za učešća na seminarima, u radionicama i u implementaciji raznih projekata i humanitarnih akcija.

Jedini i glavni stalni partner Udruženja je Općina Lukavac koja je naše Udruženje uvrstila u godišnji budžet. Ostali donatori i sponzori su privredni subjekti, državna i privatna preduzeća, samostalni pojedinci i ostali dobri ljudi.

Adresa Udruženja:

Dom kulture bb,
75300 Lukavac

Kontakt osoba: Anes Mehić
Telefon / fax: 035/556-885;
061/293-983

E-mail: udruzenjeparap@bih.net.ba

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Živinice, Kladanj i Banovići

Vizija Udruženja je društvo bez diskriminacije i bez barijera. Programski zadaci Udruženja usmjereni su na rješavanje složene problematike paraplegičara i oboljelih od dječije paralize u okvirima socijalne politike...

Udruženje djeluje u općinama Živinice, Kladanj i Banovići. Sjedište Udruženja je u Živinicama.

Udruženje je osnovano i registrirano kao pravno lice – međuopćinska

organizacija u Ministarstvu pravosuđa Tuzlanskog kantona u maju 1999. godine, uz podršku Saveza Federacije.

Mada je Udruženje osnovano kao posebno pravno lice u maju

1999. godine, dugi niz godina djelovalo je kao ogranak Udruženja Tuzla i uspješno je održalo kontinuitet i kvalitet u svom radu. U najtežem periodu za vrijeme rata, i pored veoma teških i rizičnih uvjeta rada, Udruženje nije prekidalo svoje djelovanje i borbu za pomoć članovima u preživljavanju.

Broj članova Udruženja je 60.

Skupština Udruženja broji 16 članova.

Prvi predsjednik Udruženja bio je Ilijas Kudić, dugogodišnji član-paraplegičar.

Upravni odbor kao izvršni organ skupštine broji pet članova.

Predsjednik u sadašnjem sazivu Upravnog odbora je Amir Poljić.

Nadzorni odbor ima tri člana.

Programski zadaci Udruženja usmjereni su na rješavanje složene problematike paraplegičara i oboljelih od dječije paralize u okvirima

Zemira Aljić, članica Udruženja na Sportskim igrama 2009. godine

socijalne politike i sadržani su u sljedećim aktivnostima:

- Evidentiranje, utvrđivanje, socijalno-ekonomskog položaja članova i statistička obrada;
- Uspostavljanje odgovarajućih oblika zaštite i prava naših članova;
- Stvaranje uvjeta za profesionalnu rehabilitaciju, radno osposobljavanje i zapošljavanje, uklanjanje i smanjivanje prostornih barijera;
- Školovanje i obrazovanje i zdravstvena zaštita i medicinska rehabilitacija;
- Saradnja s općinskim, kantonalnim i drugim organima i institucijama u zemlji i inozemstvu i s drugim organizacijama osoba s invaliditetom;
- Zadovoljavanje specifičnih potreba paraplegičara i obojelih od dječije paralize;
- Unapređenje rada Udruženja;
- Informativna djelatnost i sportske aktivnosti i rekreacija.

Vizija Udruženja je društvo bez diskriminacije i bez barijera.

Realizirano je niz projekata.

- Vrijednost aktivnosti Udruženja za one članove kojima je poboljšano stambeno pitanje, prevladavanje barijera i sl. je ogromna, posebno ako se ima u vidu da se radi o osobama s najtežim invaliditetom, posebnim potrebama i u stanju socijalne potrebe.
- Udruženje je uspostavilo vrlo korektne odnose sa zdravstvenim institucijama u općini i kantonu i zbog

specifičnog stanja članstva ima razumijevanja i mogućnost prioritetnog zakazivanja specijalističkih pregleda članovima po potrebi.

- Veliki broj zadataka Udruženja odnosi se na vođenje niza značajnih aktivnosti

Udruženje je aktivno učestvovalo i dogovaralo s nadležnim općinskim organima uklanjanje arhitektonskih barijera na regiji općine Živinice koje predstavljaju veliki problem, posebno za one koji se kreću u invalidskim kolicima ili uz pomoć štaka.

koji se ne mogu konkretno zirati brojevima, ali su vrlo važne za život i rad članova Udruženja.

- Izrađena je Socijalna karta članova Udruženja za potrebe općinskih, kantonalnih i drugih institucija i organa.
- Udruženje kontinuirano prati zakonsku regulativu iz oblasti socijalne, medicinske i penzijsko-invalidske zaštite i pokušava dati svoj doprinos kako u procedurama donošenja zakona i zakonskih uredbi tako i u njihovoj implementaciji.
- Udruženje je aktivno učestvovalo i dogovaralo s nadležnim općinskim organima uklanjanje arhitektonskih barijera na regiji općine Živinice koje predstavljaju veliki problem, posebno za one koji se kreću u invalidskim kolicima ili uz pomoć štaka. Ova aktivnost odnosi se kako na javne objekte,

saobraćajnice, tako i na rješavanje pojedinačnih slučajeva, ali i učesće u raspravi i donošenju zakonskih akata koja reguliraju ovu oblast. U općini Živinice rezultat ove aktivnosti jeste da imamo ulicu urađenu od Oskovskog

mosta do izbjegličkog naselja Karaula i oko Doma zdravlja. Rampe (kose ravni) urađene su na CS Rad Živinice, Dom zdravlja itd.

Na osnovi Javnog konkursa za dodjelu općinskih priznanja i nagrada u povodu 19. juna – Dana Općine Živinice, 2005. godine Udruženje je dobilo općinsko priznanje "Novčanu nagradu".

Članovi Udruženja redovno učestvuju na sportskim i drugim događajima koje organizira Udruženje ili Savez Federacije.

Što se tiče partnera i donatora, podršku smo povremeno dobijali od općina Živinice, Banovići i Kladanj, povremeno sredstva od firmi koje djeluju na ovoj regiji te od pojedinaca.

Adresa Udruženja Živinice:
Priluk,
75275 Šerići
Kontakt osoba: Amir Poljić
Telefon: 035/761-204
E-mail: zastita@bih.net.ba

Udruga paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Livno

Radimo na senzibiliziranju javnosti, podizanju svijesti šire društvene zajednice o potrebama i mogućnostima osoba s invaliditetom, uvođenju i primjeni novih tehnika rada u svrhu poboljšanja života – kako osoba s invaliditetom tako i svih drugih građana.

Udruga djeluje na području Kantona 10 (Livanjskog kantona).

Udruga je osnovana je i registrirana 2006. godine. Sjedište je u Livnu.

Najviši organ upravljanja Udruge je Skupština, kojom predsjedava Fatima Borić. Nadzorni odbor, koji broji tri člana, predstavlja

organ Skupštine i vodi ga Željko Krišto. Izvršni organ Skupštine je Upravni odbor s pet članova kojim predsjedava Šemsija Dželadini.

Temeljni sadržaji misije Udruge su sljedeći: evidentiranje i utvrđivanje socijalno-ekonomskog članstva; zaštita životnog standarda; promoviranje potreba i iniciranje

aktivnosti na postizanju adekvatne medicinske zaštite i rehabilitacija, edukacija članstva; borba za antidiskriminirajuće zakonodavstvo koje svim osobama s invaliditetom priznaje jednaka osnovna prava i potrebe; stvaranje uvjeta za profesionalnu rehabilitaciju, radno osposobljavanje kroz edukaciju i zapošljavanje; podrška lokalnim inicijativama za realizaciju projekata pokretanja i razvoja mikropoduzetništva (ili malog poduzetništva) u vlasništvu organizacija osoba s invaliditetom; promocija sporta i rekreacije za osobe s invaliditetom; nabavka ortopedskih i drugih pomagala u zemlji i/ili inozemstvu uz pomoć stranih i domaćih NVO; informiranje članova o uspostavljenim oblicima zaštite i pružanje pomoći pri ostvarivanju pojedinih prava te osiguravanje jednakih mogućnosti za sve ljude.

U budućnosti planiramo da, radeći u partnerstvu s vladinim

Konferencija NVO o osobama s invaliditetom u Livnu

i nevladinim organizacijama, institucijama vlasti na svim nivoima pružimo edukativnu pomoć i podršku osobama s invaliditetom.

Radimo na senzibiliziranju javnosti, podizanju svijesti šire društvene zajednice o potrebama i mogućnostima osoba s invaliditetom, uvođenju i primjeni novih tehnika rada u svrhu poboljšanja života – kako osoba s invaliditetom tako i svih drugih građana.

Premda postojimo relativno kratko vrijeme, imamo dobre rezultate rada.

Do sada smo radili na sljedećim projektima:

- Ukazivanje na savladavanje visinskih razlika prostora – pristupačnost – sprečavanje arhitektonsko-urbanističkih prepreka za lica s umanjanim tjelesnim mogućnostima u općini Livno;
- Izrada kosina / pristupačnosti u osnovnim školama u općinama Livno, Tomislavgrad, Kupres i Drvar;
- Akcioni planovi za ostvarivanje ciljeva strategije u oblasti invalidnosti u Federacije Bosne i Hercegovine;
- Organiziranje međukantonálnih sportskih natjecanja paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Livno;
- Organiziranje natjecanja osoba s invaliditetom s područja Kantona 10;
- Učešće na Otvorenim prvenstvima i sportskim igrama paraplegičara i oboljelih od dječije paralize u organizaciji Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine;

- Pružanje kineziterapije osobama s invaliditetom u kućnim uvjetima samih korisnika;
- Medijsko prezentiranje rada i aktivnosti Udruge.

Osim rada po programima, radimo na saradnji s nevladinim organizacijama, domaćim i inozemnim, a vezano za osobe s invaliditetom (javno zagovaranje, lobiranje prema lokalnim vlastima, zajedničke aktivnosti, informativna djelatnost, podrška aktivnostima školovanja, nabavka ortopedskih i drugih pomagala i sl.).

Vodimo Koaliciju organizacija osoba s invaliditetom Kantona 10 pod nazivom "Zajedno možemo".

Koaliciju čine organizacije koje okupljaju osobe s invaliditetom a registrirane su na nivou Kantona 10.

Koalicija "Zajedno možemo" djeluje u cilju promoviranja, unapređenja i zaštite prava i interesa organizacija osoba s invaliditetom i njihovog članstva. U saradnji s predstavnicima županijske i općinske vlasti zajednički je napravljen i Nacrt Akcijskog plana koji je i proistekao iz Strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom Federacije Bosne i Hercegovine. Ovaj program zajednički realiziraju Vlada Federacije Bosne i Hercegovina, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i organizacije osoba s invaliditetom koje djeluju na području Federacije Bosne i Hercegovine.

Koalicija je odabrala tri prioriteta djelovanja u Nacrtu Akcijskog plana: pristupačnost, obrazovanje i servisi – službe podrške.

Šemsija Dželadini, predsjednica Udruženja

U našem radu, a radi osiguranja potrebnih finansijskih, materijalnih i drugih sredstava i pogodnosti, saradujemo sa: UNDP, Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, Federalnim ministarstvom zdravlja, Ministarstvom rada, zdravlja, socijalne skrbi i prognanih Kantona 10, Ministarstvom znanosti, prosvjete, kulture i sporta Kantona 10 (Livanjskog kantona), općinama Livno i Glamoč, World Hope International (američka nevladina organizacija).

Predsjednica Udruge Šemsija Dželadini 2013. godine dobila je Zahvalnicu povodom Jubileja 35 godina osnivanja i rada Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine.

Adresa Udruge:

Ulica Stjepana II Kotromanića bb,
80101 Livno

Kontakt osoba: Šemsija Dželadini
Telefon: 034/201-317

E-mail: udrugaparaplegicarlivno@gmail.com

Web stranica:

www.udrugaparaplegicarlivno.com

Udruga paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Hercegovačko-neretvanskog kantona

Udruga je osnovana 1983. godine. Pokrivala je 19 općina na području Hercegovine. Trenutno Udruga broji 78 članova, od čega je 51 paraplegičar, a 27 je oboljelih od dječije paralize.

Udruga djeluje na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, gdje pokriva devet općina, i dodatno četiri općine na području Zapadno-hercegovačkog

kantona. Sjedište Udruge je u Mostaru.

Udruga je osnovana 1983. godine. Pokrivala je 19 općina na području Hercegovine. Radila je do

1992. godine, kada je zbog ratnih dešavanja prestala s radom. Ponovno je osnovana 2000. godine.

Bavila se različitim aktivnostima. Prije rata bila je tri puta organizator Republičkih sportskih igara Bosne i Hercegovine u atletici, streljaštvu i šahu.

Od 2000. do 2013. godine Udruga je organizirala sedmodnevni opravak i rehabilitaciju u hotelu "Biokovka" – Makarska za dvadesetak članova. Snosila je samostalno sve troškove oporavka.

Od 2004. do 2009. godine bili smo suorganizatori (domaćini) Sportskih igara paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine u Mostaru.

Radi informiranja članstva i partnera od 2000. godine izdajemo jednom godišnje glasilo Udruge – Bilten.

Trenutno Udruga broji 78 članova, od čega je 51 paraplegičar, a

Grupna fotografija članova Udruge

Marko Ravlić, predsjednik Udruge

27 je oboljelih od dječije paralize. Upravljanje Udrugom strukturirano je na sljedeći način: Skupština Udruge broji 17 članova, a predsjednik Skupštine je Marko Ravlić; Upravni odbor čini pet članova, a predsjednik Upravnog odbora je Mileta Kekić; Nadzorni odbor ima tri člana, a predsjedava mu Ivan Lozančić.

Aktivnosti Udruge usmjerene su ka rješavanju problema stabilne zaštite životnog standarda, profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja, školovanja i obrazovanja, kulture, zdravstvenog osiguranja, medicinske zaštite i rehabilitacije, podizanja sportske aktivnosti, kao i resocijalizacije svih članova kroz praćenje i borbu za poboljšanje kvaliteta pravne regulative iz oblasti zaštite osoba s invaliditetom, kroz sve dostupne oblike utjecaja na suštinske sadržaje već započetih reformi u ovoj oblasti. Ukratko, Udruga postoji da pomaže osobe u stanju paraplegije i oboljele

od dječije paralize i da se bori za njihova prava i potrebe.

Jedan od prioriteta i kontinuiteta rada ove udruge / udruženja jeste i bit će uspješno ustrajanje na daljnjem donošenju i primjeni pozitivnih zakonskih propisa i izmjeni neodgovarajućih iz oblasti socijalne zaštite, stvaranje mogućnosti stabilnog izvora finansiranja kod nadležnih ministarstava i kantonalnih i općinskih vlada, čime bi se automatski promijenio i poboljšao status udruge / udruženja, a time i materijalni položaj i socijalna sigurnost članstva. Također, treba raditi na tome da svaka osoba s invaliditetom, bez obzira na vrstu i oblik oštećenja organizma, mora imati osnovne oblike (obavezne) zdravstvene zaštite. I dalje ćemo podržavati Jedinствену listu ortopedskih i drugih pomagala, koja se odnosi na paraplegičare i osobe oboljele od dječije paralize, donesenu od strane Zavoda zdravstvene zaštite Hercegovačko-

neretvanskog kantona te dati svoj doprinos na daljnjem razvoju i proširenju liste potrebnih pomagala i sanitarnih sredstava čije zadovoljenje predstavlja osnovni preduvjet za prevenciju u zdravstvenoj zaštiti.

Zalagat ćemo se za izjednačavanje prava civilnih i drugih osoba s invaliditetom (a ne praviti diskriminaciju među njima) i izjednačavati visinu novčanih sredstava za inkontinenciju i ortopedska

pomagala kod svih oblika invalidnosti (u 2014. godini već se započelo s nekim izmjenama osnovnih prava iz te oblasti).

Kvalitetna prevencija, koja ovisi o ortopedskim pomagalima i sanitarnim spravama, znatno smanjuje mogućnost pojave pratećih smetnji kod osoba s invaliditetom, jer paraplegija i dječija paraliza kao stanje i oboljenje umanjene funkcionalne sposobnosti predstavljaju, prije svega, značajan medicinski problem i ovaj Zavod tu činjenicu ne smije ignorirati.

Udruga većinom aplicira na Javne pozive za dodjelu grantova kako bi osigurala sredstva za rad Udruge (izdavanje Biltena, oporavak u "Biokovki" u Makarskoj, organiziranje Sportskih igara). Od apliciranih sedam projekata, uspjeh smo ostvarili na svih sedam (nabavka antidekubitalnih jastuka, sufinansiranje oporavka u Biokovki...).

Udruga je 2003. godine od Saveza paraplegičara dobila "Zlatnu plaketu" za svoj rad.

U našem radu značajnu potporu imamo od donatora: Aluminij d.d. Mostar, J.P. Elektroprivreda HZHB d.d. Mostar, HT d.d. Mostar, Općina Čapljina, Grad Mostar, Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi HNK, Vlada HNK, Zavod zdravstvenog osiguranja HNK, Služba za zapošljavanje HN, Župski ured Međugorje, Interagent. Moramo naglasiti da Udruga nema stalni izvor finansiranja.

Adresa Udruge:

Dr. Ante Starčevića br. 68,

88000 Mostar

Kontakt osobe: Marko Ravlić i

Mileta Kekić

Telefon: 036/345-451

E-mail: udrugapraplegicara.hnz@gmail.com

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Bosansko-podrinjskog kantona

Rad ovog Udruženja zasnovan je na temelju pomaganja članovima u rješavanju svih zakonskih i životnih pitanja u domenu Udruženja i njegovog rada.

Udruženje djeluje na području Bosansko-podrinjskog kantona i pokriva tri općine ovog kantona: Foča-Ustikolina, Pale-Prača i Goražde.

Sjedište Udruženja je u Općini Goražde.

Udruženje je osnovano 1981. godine u Goraždu i tada je pokrivalo kompletnu Gornjodrinjsku regiju, koja je u to vrijeme sačinjavalo

Višegrad i Goražde.

Trenutno Udruženje ima evidentirano 50 članova.

Najviši organ upravljanja Udruženja je Skupština, koja ima petnaest članova.

Skupštinom predsjedava Ferida Prutina.

Izvršni organ Skupštine je Upravni odbor od tri člana kojim predsjedava Sadeta Velić. Nadzorni odbor ima dva člana.

Rad ovog Udruženja zasnovan je na temelju pomaganja članovima

u rješavanju svih zakonskih i životnih pitanja u domenu Udruženja i njegovog rada.

Glavni zadatak je zakonsko rješenje svih pitanja vezanih za osobe s invaliditetom i njihova integracija u društvenu zajednicu bez predrasuda

te otklanjanje arhitektonskih barijera radi bolje socijalizacije i pristupačnosti.

Naša želja je da u budućnosti naše invalidske organizacije i savezi postoje samo radi druženja i upoznavanja članova, kao i učešća na sportskim manifestacijama.

Sadeta Velić, predsjednica Udruženja

Zabid Garaplija, sekretar Udruženja

Također, želimo da zakonska regulativa rješava sve realne potrebe osoba s invaliditetom, kako bi im se omogućio normalan život, posebno kada su u pitanju školovanje, zapošljavanje, pristup svim ustanovama i institucijama

i sve ostalo što omogućuje normalan život jednoj osobi, uz potpunu integraciju u lokalnoj zajednici.

Dosadašnji rad bio je zadovoljavajući u okviru mogućnosti samog članstva.

Projekti su uglavnom bili vezani za nabavku ortopedskih pomagala. U nekoliko navrata, zahvaljujući gospodinu Pašiću koji živi u Švedskoj, našim smo članovima nabavljali invalidska kolica, štake i prehrambene artikle za najugroženije članove.

Saradujemo s više subjekata, a najbolju saradnju imamo s Općinom Goražde i BH Telecomom, direkcija Goražde. Općina Goražde nas redovno pomaže budžetskim sredstvima, a BH Telecom, direkcija Goražde, podržava nas već deset godina u važnijim sportskim i drugim aktivnostima.

Adresa Udruženja:
Seada Sofovića-Sofe br. 9,
73000 Goražde

Kontakt osobe:
Sadeta Velić – telefon: 038/220-166;
Zabid Garaplija – telefon: 061/761-089
E-mail: ugdparaplegicargz@yahoo.com

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Travnik

Naša vizija je društvo bez predrasuda i stereotipa o osobama s invaliditetom.

Udruženje je osnovano u oktobru 1999. godine na inicijativu Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine.

Registrirano je na nivou općine Travnik, ali radi i na području susjednih općina – Novi Travnik i nekih drugih.

Broj članova Udruženja je 50.

Skupština Udruženja broji osamnaest članova.

Hazim Pružan, sekretar Udruženja

Upravni odbor kao izvršni organ Skupštine broji pet članova. Predsjednik Upravnog odbora je Zijad Hodžić. Nadzorni odbor ima tri člana.

Naše Udruženje ima utvrđene zadatke koji su sadržani u sljedećim ciljevima:

- Okupljanje i udruživanje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize i drugih zainteresiranih građana radi organiziranog djelovanja na poboljšanje kvaliteta života paraplegičara i oboljelih od dječije paralize;
- Podsticanje i koordiniranje aktivnosti na ostvarivanju socijalnih prava i stvaranju uvjeta za uspješnije zadovoljavanje općih, zajedničkih, posebnih i specifičnih potreba i usklađivanje zajedničkih i ličnih interesa članova;
- Stvaranje uvjeta za dobrovoljno i slobodno organiziranje i udruživanje, demokratsko uređivanje unutrašnjih odnosa u ostvarivanju prava, dužnosti i odgovornosti, u skladu sa Zakonom, uzimajući u obzir uvjete i mogućnost djelovanja specifičnih potreba članova;
- Organiziranje raznih aktivnosti među članovima prilagođenih

i primjerenih njihovim sposobnostima i mogućnostima radi razvijanja ličnih sklonosti;

- Podsticanje, razvijanje, usmjeravanje, pomaganje i ostvarivanje naučnih, tehničkih i sportskih aktivnosti usmjerenih na prevenciju invalidnosti i potpuniju zaštitu invalida – članova Udruženja;
- Razvijanje humanih odnosa solidarnosti i uzajamnosti itd.

Naša vizija je društvo bez predrasuda i stereotipa o osobama s invaliditetom.

S projektima nemamo pozitivna iskustva, tako da će u narednom periodu jedan od zadataka biti edukacija u izradi projekata.

Udruženje nema nagrada i priznanja, ali imaju pojedini njegovi članovi.

Što se tiče partnera i donatora, podršku smo povremeno dobijali od Općine Travnik, a sredstva povremeno od firmi koje djeluju na ovoj regiji te od pojedinaca.

Adresa Udruženja:
Kalibunarska br. 42
72270 Travnik

Kontakt osobe i telefoni:
Hazim Pružan – 030/516-060
Zijad Hodžić – 066/441-280

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Jajce

Naše udruženje bori se za ravnopravan tretman svog članstva u svim oblastima života.

Udruženje je registrirano na nivou općine Jajce, ali radi i na području susjednih općina Dobretići, Donji Vakuf i Bugojno.

Osnovano je 2006. godine na podsticaj Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine.

Skupština Udruženja broji 58 članova, a predsjedava joj Nikola Aleksić.

Upravni odbor kao izvršni organ Skupštine broji pet članova.

Predsjednik Upravnog odbora je Emir Zejnilagić. Nadzorni odbor ima tri člana.

Naše udruženje bori se za ravnopravan tretman svog članstva u svim oblastima života, prije svega zagovaranjem, promocijama i inicijativama za izgradnju nediskriminatorne zakonske regulative bazirane na Standardnim

pravilima za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom i drugim međunarodnim aktima vezanim za probleme ove populacije u svijetu.

Veliki problem nam predstavlja neopremljenost kancelarije računarskom opremom, pa koristimo privatni računar sekretara Udruženja.

Naša vizija je izgradnja društva bez predrasuda i stereotipa za osobe s invaliditetom. I to nam je glavni cilj.

Proteklih godina uradili smo osam projekata, ali nijedan nije prošao, tako da nemamo iskustva u vezi s projektima.

Udruženje nije dobilo nagrade i priznanja, ali jesu pojedini članovi.

Što se tiče partnera i donatora, najveću podršku dobijali smo od Općine Jajce. Neznatna sredstva dobijali smo od pojedinaca i firmi.

Adresa Udruženja:
Varoš br. 3,
70101 Jajce
Kontakt osoba:
Emir Zejnilagić
Telefon: 063/358-876
E-mail: updp.jajce@yahoo.com

Radni sastanak članova Udruženja

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zenica

Udruženje je osnovano 1. septembra 1980. godine. Poslijeratna konsolidacija rada Udruženja išla je teško. Upornost članova Upravnog odbora počela je davati rezultate tek 2003. godine.

Udruženje djeluje u općini Zenica, ali ima i nekoliko članova iz susjednih općina, koje nemaju formirana ovakva udruženja.

Udruženje je osnovano 1. septembra 1980. godine. Tada je Udruženje okupljalo članove iz dvanaest općina sadašnjih kantona – Zeničko-dobojskog i Srednjobosanskog. Od 1980. do 1991. godine Udruženje je bilo veoma aktivno na svim poljima djelovanja. Postizani su dobri rezultati u društvenim, rekreativnim, rehabilitacijskim i sportskim aktivnostima.

I tokom ratnih zbivanja u Bosni i Hercegovini Udruženje je nastavilo s radom. Prioritet je bio osigurati hranu i higijenske potreštine. Nakon okončanja ratnih zbivanja Udruženje je nastavilo raditi u veoma teškim uvjetima. Saglasno novim propisima, Udruženje se registriralo 7. 4. 1999. godine i potvrdilo članstvo u Savezu paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine.

Promjene u registraciji izvršene su u skladu sa zakonskim propisima 16. 4. 2007. godine.

Poslijeratna konsolidacija rada Udruženja išla je teško. Upornost članova Upravnog odbora počela je davati rezultate tek 2003. godine. Od te godine naši su članovi

svim sportskim i šahovskim takmičenjima, gdje postizemo izuzetne rezultate. Organizirali smo do sada devet kantonalnih takmičenja u atletskom višeboju i šahu.

Prema Statutu Udruženja Skupština je najviši organ upravljanja i broji petnaest članova. Na čelu

I tokom ratnih zbivanja u Bosni i Hercegovini Udruženje je nastavilo s radom. Prioritet je bio osigurati hranu i higijenske potreštine. Nakon okončanja ratnih zbivanja Udruženje je nastavilo raditi u veoma teškim uvjetima.

prvi put opet imali kvalitetnu pomoć u ortopedskim pomagalicama, higijenskim potreštinama, društvenim izletima, učestvovali su na sportskim takmičenjima, uključili se u aktivnosti donošenja zakonskih rješenja, javne proteste, danšetnje, plakate, letke i saradnju s ostalim udruženjima. Deset godina uzastopno učestvujemo na

Skupštine je Zorica Bajrambašić.

Operativni organ Udruženja je Upravni odbor sa pet članova kojim predsjedava Mirsad Đulbić.

Kontrolu rada Udruženja vrši Nadzorni odbor koji ima tri člana, a predsjedava mu Faruk Varda. Administrativno-tehničke poslove Udruženja obavlja Halid Bajramović. Svi obavljaju svoje poslove

Članovi Udruženja na izletu

volonterski. Nemamo ni jednu zaposlenu osobu.

Udruženje trenutno ima 87 članova: 3 u statusu tetraplegije, 48 u statusu paraplegije, 19 u statusu parapareze, 15 u statusu dječije paralize i 2 u statusu paralize. Starosni raspon članstva je od 10 do 78 godina. Rodni sastav je 29 žena i 58 muškaraca.

Najvažnije odrednice misije Udruženja, prema Statutu su:

- angažiranje na socijalnoj zaštiti članstva kroz razne oblike djelovanja;
- provođenje pomoći i samopomoći, podsticanje integracije članstva u društvu, posebno usmjereno na podsticanje samostalnog življenja, edukaciju osoba s invaliditetom, članova porodica i svih drugih sudionika u sistemu zaštite i ostvarivanju prava osoba s invaliditetom;
- zaštita i promociju ljudskih prava osoba s invaliditetom;
- promocija volonterskog i humanitarnog rada;

- ostvarivanje utvrđene politike prava osoba s invaliditetom;
- razvoj stvaralačke sposobnosti i svestrane ličnosti;
- edukacija članstva kroz raznovrsne oblike društveno korisnog rada;
- razvoj i unapređenje saradnje s drugim udruženjima, organizacijama i Savezom udruženja u Federaciji Bosne i Hercegovine i Bosni i Hercegovini;
- organiziranje sportskih takmičenja u cilju druženja i zadržavanja preostalih fizičkih mogućnosti;
- učestvovanje na sportskim takmičenjima od općinskoga do međunarodnog;
- organiziranje rehabilitacije, odmora, izleta, druženja i rekreacije;
- prikupljanje sredstava od donatora i sponzora (promocijom principa partnerstva) za realizaciju programskih ciljeva kroz odgovarajuće projekte;
- davanje pomoći svim članovima Udruženja radi

nabavke ortopedskih i drugih pomagala, ako za to postoji mogućnost.

U skladu s misijom Udruženja stoji vizija, koju svake godine utvrđuje Skupština u obliku plana i programa za sljedećih dvanaest mjeseci. Najvažnije postavke su:

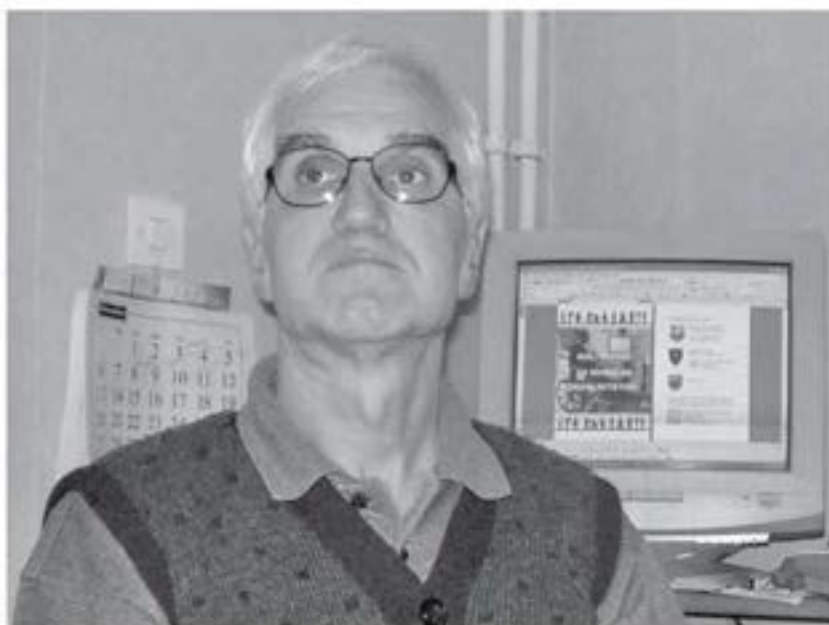
- jačanje rada Udruženja i uključivanje što većeg broj članova;
- stalni rad na uklanjanju arhitektonskih barijera i povećanju prohodnosti i pristupačnosti grada Zenice i gradskih sadržaja;
- rad na provedbi Strategije izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom;
- klasificiranje svih novih članova radi učešća u sportskim takmičenjima;
- osiguravanje potrebnih finansijskih sredstava po finansijskom planu;
- u skladu s planom nastojati da se održe izleti i druženja članstva, kao veoma važni segmenti rada Udruženja;
- zajedno sa Savezom paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine i drugim udruženjima raditi na poboljšanju statusa osoba s invaliditetom, a posebno kategorija koje okuplja Udruženje.

Tokom proteklih godina realizirali smo više od pedeset projekata; svaki je važan na svoj način, ali među najvažnijim su:

- Zapošljavanje članova koji žive na selu mikrobiznisom u poljoprivredi, u čiju svrhu je nabavljeno i podijeljeno šest steonih rasnih junica i deset ovaca, a prva ženska telad išla su dalje sljedećim

po redoslijedu članovima Udruženja.

- Zapošljavanje osoba s invaliditetom uz održan trodnevni seminar i izdavanje odgovarajuće brošure "Zapošljavanje osoba sa invaliditetom".
- Učešće u izradi "Uredbe o prostornim standardima, urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih prepreka za osobe s umanjnim tjelesnim mogućnostima".
- Omogućavanje pristupačnosti. Organiziran je seminar i izdana knjiga "Omogućavanje pristupačnosti", kao oblik borbe protiv arhitektonskih barijera u Zenici. Ovaj projekt stalnog je karaktera i postigli smo mnogo: izrada više od 300 kosih ravni na trotoarima, pristup u sve ordinacije porodične medicine, pristup u Dom zdravlja, izmještanje Hitne pomoći na pristupačnu lokaciju, pristup unutar Općine i u salu Vijeća Općine te pristupe institucijama i trgovinama. Još imamo planove za realizaciju do 2016. godine, nakon čega će Zenica vjerovatno biti u vrhu pristupačnosti u Jugoistočnoj Evropi.
- Za dvoje naših članova direktno smo pomogli izgradnju vrlo zahtjevnih i skupih kosih ravni (rampi) za pristup u zgrade stanovanja, uz pomoć Vlade Zeničko-dobojskog kantona, Elektro-Zenice, Željezare Zenica i Fondacije Mozaik.

Mirsad Dulbić, predsjednik Udruženja

- Jednom članu, koji je stanovao u iznimno lošim stambenim uvjetima, uz pomoć načelnika Općine osigurali smo komforan dvosoban stan.
- Uz dobivanje licence od PVA USA omogućili smo prijevod i izdavanje knjige "Yes you can" ("Da, ti to možeš"), koja je proglašena najboljom knjigom u svijetu za osobe s oštećenom kičmenom moždinom.
- "Fizioterapeutske vježbe za samopomoć paraplegičara" – projekt izdavanja knjige i održavanja radionica s pokaznim vježbama.
- Sport kao važan dio života osoba s invaliditetom – animiranje članova za bavljenje sportom. Projekt traje već deset godina i ima izuzetne rezultate.
- Organizirali smo devet Kantonalnih sportskih igara paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zeničko-dobojskog kantona, a učestvovali smo na dosadašnjih deset Sportskih igara paraplegičara i

oboljelih od dječije paralize u Federaciji Bosne i Hercegovine, istovremeno na pet Otvorenih prvenstava s međunarodnim učešćem paraplegičara i oboljelih od dječije paralize.

- Održali smo vrlo posjećenu radionicu uz izdavanje knjige "Mali biznisi za osobe sa invaliditetom".
- U okviru projekata rehabilitacije naši članovi su uz pomoć Udruženja išli u MRC Fojnica i u Makarsku.
- Projektima donacija osigurali smo 57 invalidskih kolica – od čega smo dodijelili 15 invalidskih kolica drugima u kantonu i u Srebrenici, 21 antidekubitni jastuk, 10 antidekubitnih madraca, doplatili smo članovima nabavku kvalitetnih invalidskih kolica, nabavljali rezervne dijelove, lijekove, sanitetski materijal, preko 9000 jednokratnih pelena, više od 200 jednokratnih novčanih pomoći u značajnim iznosima,

32 korištena računara, više stotina paketa hrane i drugo.

- Svake godine Udruženje organizira kantonalno i općinsko obilježavanje 3. decembra – Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, u saradnji s Ministarstvom za rad i socijalnu politiku Zeničko-dobojskog kantona i Općine Zenica.
- Jednom godišnje izdajemo u ograničenom tiražu "Bilten aktivnosti Udruženja" kojim informiramo donatore, sponzore i organe lokalne vlasti o radu Udruženja.

Udruženje je za svoj rad primilo više nagrada i priznanja, među kojima su:

- Nagrada Zenice, za sveukupan doprinos u radu Udruženja, dodijeljena nam je 2008. godine. Mi smo jedino udruženje osoba s invaliditetom koje je dobilo ovu visoku nagradu.
- "Erste fondacija" odala nam je priznanje kao najboljem

udruženju koje okuplja osobe s invaliditetom za 2008. godinu.

- Nagrada fondacije "Svjetlost" u 2009. godini za doprinos

Zenica; BH Telecom, direkcija Zenica; Pharmacon Žepče; Bauerfeind Bihać; Arcelor Mittal Zenica i manja preduzeća s manjim iznosima grantova.

U skladu s misijom Udruženja stoji vizija, koju svake godine utvrđuje Skupština u obliku plana i programa za sljedećih dvanaest mjeseci... Tokom proteklih godina realizirali smo više od pedeset projekata.

u radu NVO sektora Federacije Bosne i Hercegovine i rad s članstvom Udruženja.

- Više od 30 sportskih priznanja sportskoj ekipi Udruženja, na raznim sportskim takmičenjima, različitih nivoa takmičenja.

Rad Udruženja na osnovi javnih poziva za dodjelu grantova i sponzorstava redovno pomažu: Ministarstvo za rad i socijalnu politiku Zeničko-dobojskog kantona; Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko-dobojskog kantona; Općina

Udruženje ima svoj prostor, dobro opremljen i funkcionalan. U 2013. godini prostor je renoviran, opremljen namještajem i tehnikom.

Adresa Udruženja:

Prve zeničke brigade br. 13-c,
72000 Zenica

Kontakte osobe i telefoni:

Mirsad Đulbić – 032/244-447 i
061/360-932;

Halid Bajramović – tel/fax:

032/425-266 i 060/340-1639

E-mail:

udruzenje_pdp@bih.net.ba;

mirsad.djulbic@gmail.com

Web: <http://osobesainvaliditetom.blogspot.ba>

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Doboj-Jug

Misija Udruženja je da putem javnog zagovaranja i partnerskim odnosima s lokalnim vlastima i drugim NVO, a u skladu sa UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom, sistemski rješava probleme osoba s invaliditetom u općini Doboj-Jug.

Udruženje djeluje i radi uglavnom u ruralnom dijelu na području mjesnih zajednica Matuzići i Mravići u općini Doboj-Jug.

Udruženje je osnovano i registrirano 2004. godine kod Ministarstva pravosuđa Zeničko-dobojskog kantona.

U članstvu je 31 član, od čega 24 muških i 7 ženskih. Po dijagnozama su članovi: 10 paraplegičara, 4 kvadrilegičara, 3 člana s dječijom paralizom i 8 članova s drugim dijagnozama. U radu Udruženja učestvuju 5 volontera. Starosna dob članstva je od 35 do 55 godina.

Osnovna djelatnost Udruženja je socijalno-humanitarne prirode, a kao glavni cilj je unapređenje kvaliteta života osoba s invaliditetom na našoj lokalnoj zajednici. Kroz svoj rad izgradili smo kapacitete za realizaciju više projekata u cilju unapređenja kvaliteta života osoba s invaliditetom i njihove integracije u širu društvenu zajednicu.

Članica smo Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine i članica Koalicije / neformalna grupa organizacija osoba s invaliditetom regije Doboj (grad Doboj i Teslić iz Republike Srpske, Doboj-Jug i Doboj Istok iz Federacije Bosne i Hercegovine).

Najviši organ upravljanja Udruženjem je Skupština, koja broji jedanaest članova.

Skupštinom predsjedava Ejub Mešić.

Nadzorni odbor je organ Skupštine, broji tri člana, a predsjedava Mehmedalija Krlićević.

Upravni odbor je izvršni organ Skupštine. Čine ga pet članova, a predsjedava mu Edib Skulić.

Misija Udruženja je da putem javnog zagovaranja i partnerskim odnosima s lokalnim vlastima i drugim NVO, a u skladu sa UN Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom, sistemski rješava

probleme osoba s invaliditetom u općini Doboj-Jug. Cilj je poboljšavanje uvjeta života osoba s invaliditetom i njihove integracije u širu društvenu zajednicu.

Iz Statuta Udruženja proistječu redovne aktivnosti: evidentiranje, utvrđivanje socijalno-eonomskog položaja članova i statistička obrada, očuvanje, unapređenje, proširenje i uspostavljanje odgovarajućih oblika zaštite i ostvarivanje prava osoba s invaliditetom, zadovoljavanje specifičnih potreba paraplegičara i oboljelih od dječije paralize, medicinska rehabilitacija, uklanjanje i smanjivanje prostornih barijera, sportske aktivnosti, odmor i rekreacija, informativna djelatnost, unapređenje rada Udruženja, pisanje i implementacija projekata, učešće na seminarima, radionicama i sl.

U okviru misije Udruženje je postavilo sebi ciljeve. Osnovni ciljevi Udruženja su socijalno-humanitarnog

Sastanak s načelnicom Općine Doboj-Jug

karaktera, a ogledaju se u ostvarenju i unapređivanju socijalnog, ekonomskog i kulturnog položaja članova Udruženja, podsticanju sportskih aktivnosti, usmjeravanju ka prevenciji invalidnosti i potpunoj zaštiti osoba s invaliditetom – članova Udruženja, naročito njihovo obrazovanje, radno osposobljavanje i zapošljavanje, organizirano i zajedničko djelovanje prema organima zakonodavne i izvršne vlasti na lokalnom i kantonalnom nivou, kao i na promociji i prihvatanju socijalnog (društvenog) modela invalidnosti u skladu s važećim Zakonskim propisima.

Udruženje u budućnosti vidi izgrađene jednake mogućnosti u zajednici i potpunu integraciju osoba s invaliditetom u širu društvenu zajednicu.

Reference Udruženja, odnosno do sada provedeni projekti su:

- Istraživački projekt pod nazivom "I jedna stepenica je ko planina za nas" koji je finansirao Handicap International Share-See program.

- Projekt "Podrška inicijativama u lokalnim zajednicama", podržan od Fondacije "Mozaik", koji je realiziran u dvije faze: opremanje prostorije Velike sale Doma kulture Matuzići i uvođenje grijanja u ovu salu.
- Projekt "Više cvijeća manje smeća" finansiran od strane MDP.
- Projekt nabavke sportske opreme i sportskih rekvizita za osobe s invaliditetom koji je finansirao Internacionalni klub žena Sarajevo.
- Projekt otklanjanja arhitektonskih barijera na raskrsnici u Matuzićima koji je finansirala Fondacije "Mozaik" iz Sarajeva.
- Projekt "Inicijativa za razvoj invalidskog sporta" koji je finansiralo Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zeničko-dobojskog kantona.
- Projekt "Podsticaj zapošljavanja osoba s invaliditetom" koji je finansiralo Federalno ministarstvo rada i socijalne politike.

- Izrada Lokalnog akcionog plana u oblasti invalidnosti (LPAI) za period 2010-2014. koji je finansirao Handicap International Share-See program.
- Projekt "+, program Inkluzija / Društvena pravda koji je finansirala Fondacija "Mozaik" iz Sarajeva, a implementiran je u tri faze: izrada pristupnih rampi na područnoj četverogodišnjoj školi u Mravićima i školskoj biblioteci u Matuzićima; izgradnja spušenog stropa u Velikoj sali Doma kulture u Matuzićima i javno zagovaranje u cilju uvrštavanja Lokalnog akcionog plana u oblasti invalidnosti (LPAI) u budžet Općine za 2011. godinu.
- U okviru Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDPR), koji predstavlja zajedničku inicijativu Švicarske agencije za razvoj i saradnju i UNDP-a u Bosni i Hercegovini, implementiran je projekt "Zagovaranje u cilju uključivanja pitanja invalidnosti u lokalnu politiku", koji je finansirao UNDP kao sastavni dio izrade Strategije razvoja općine Doboj-Jug za period 2011-2020. godine.
- Projekt "Stop arhitektonskim barijerama" koji je odobren od strane CPCD iz Sarajeva, a koji je finansirala Švedska organizacija SIDA u okviru kojeg je izgrađena pristupna staza za osobe koje se kreću uz pomoć invalidskih kolica na JZU "Poliklinika" Doboj-Jug.
- Projekt zapošljavanja osoba s invaliditetom u 2010/2011.

godini koji je sufinansirao Federalni zavod za zapošljavanje, a koji se realizirao posredstvom kantonalnih službi za zapošljavanje.

- Projekt zapošljavanja osoba s invaliditetom u 2012/2013. godini koji je finansirao Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom Federacije Bosne i Hercegovine.
- Projekt "Inicijativa za razvoj invalidskog sporta" koji je finansirao BH Telecom u 2012/2013. godini.
- U sklopu trogodišnjeg projekta MyRight BiH "Razvoj kapaciteta organizacija osoba s invaliditetom u Bosni i Hercegovini", kao članica Koalicije / neformalne grupe organizacija osoba s invaliditetom regije Doboj (Grad Doboj i Teslić iz Republike Srpske, Doboj-Jug i Doboj Istok iz Federacije Bosne i Hercegovine), Udruženje je učestvovalo u realizaciji projekta "Partnerstvom za veća prava osoba s invaliditetom".
- Osim rada na projektima, Udruženje ima postignuća i na drugim poljima rada.
- Za sve članove Udruženja, ali i druge osobe iz naše lokalne zajednice i susjednih općina a prema zahtjevima, organizirano vršimo narudžbu i distribuciju sanitarnih potreba za sve članove koji to pravo ostvaruju putem Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona.
- U cilju jačanja kapaciteta Udruženja, stjecanja znanja i novih iskustava učestvujemo na javnim raspravama,

komisijama, seminarima, okruglim stolovima i radionicama.

- U 2013. godini su predstavnici Raiffeisen banke prepoznali rad i aktivnost našeg Udruženja, te su nam darovali ček na 7 500 KM kao bajramski poklon.
- Ovo Udruženje je po aktivnostima vodeće udruženje od trideset pet nevladinih organizacija, koliko ih djeluje u Doboj-Jugu. Svojim dosadašnjim radom kroz male projekte Udruženje je donijelo lokalnoj zajednici više od 100 000 KM.
- Sport i rekreacija imaju izuzetan značaj u održavanju stabilne psiho-fizičke kondicije naših članova. Stoga smo animirali članove Udruženja da se, prema svom zdravstvenom stanju, aktivno uključe u bavljenje sportom. Iz tog razloga Udruženje učestvuje na svim sportskim takmičenjima (federalne, kantonalne i međukantonalne sportske igre paraplegičara), a organiziramo i sportska takmičenja revijalnog karaktera na lokalnom nivou.

Udruženje i članovi Udruženja za svoj rad primili su niz priznanja:

- Zahvalnica općinskog vijeća Doboj-Jug 2006. godine za doprinos razvoju općine u sportskom i humanitarnom području.
- Uvjerenje Fondacije "Mozaič" iz 2008. godine za uspješnu implementaciju akcija u zajednicama u okviru projekta "Podrška inicijativama u lokalnim zajednicama".

Edib Skulić, predsjednik Udruženja

- Zahvalnice Općine Doboj-Jug 2005. godine Edibu Skuliću, Dževadi Tukić i Edibu Skuli.
- Općinsko priznanje "Zlatna značka" Općine Doboj-Jug 2010. godine Edibu Skuliću za izuzetan angažman i učešće u realizaciji projekata.
- Zahvalnica Edibu Skuliću povodom Jubileja Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine 2013. godine, te niz certifikata za saradnju i završene treninge i radionice.

Glavni partneri u radu Udruženja su Općina Doboj-Jug i O.Š. "21. mart" Matuzići, a kao donatori se javljaju: privrednici, javna preduzeća, Raiffeisen bank i fizička lica.

Adresa Udruženja:
Trg 21. marta br. 1
74203 Doboj-Jug
Kontakt osoba: Edib Skulić
Telefon: 032/691-335 (lokal 22) i
062/218-466
E-mail: sedib@bih.net.ba

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zavidovići

Udruženje postoji radi pružanja svakovrsne pomoći svojim članovima, rješavanje problema arhitektonskih barijera, pomoći u školovanju članstva, druženja, bavljenja sportskim i rekreativnim aktivnostima i drugim poslovima.

Udruženje djeluje na području općine Zavidovići u Zeničko-dobojskom kantonu. Osnovano je 27.11.2001. godine i registrirano kod Ministarstva pravosuđa Zeničko-dobojskog kantona.

Skupština je najviši organ Udruženja i ima 21 člana.

Nadzorni odbor odgovara Skupštini i ima tri člana.

Izvršni organ Udruženja je Upravni odbor kojeg čini sedam članova.

Predsjednica upravnog odbora je Subhija Hodžić.

Trenutno je u Udruženju 46 članova: 23 paraplegičara (13 muškaraca, 10 žena); 5 oboljelih od dječije paralize (1 muškarac, 4 žene) i 18 članova s više dijagnoza i srodnim dijagnozama. Starosni prosjek članova je 40 godina.

Udruženje postoji radi pružanja svakovrsne pomoći svojim članovima, rješavanja problema

arhitektonskih barijera, pomoći u školovanju članovima Udruženja, u cilju druženja, bavljenja sportskim i rekreativnim aktivnostima itd.

Stalno dogovaramo s lokalnim vlastima mjere poboljšanja životnih uvjeta naših članova.

U našim planovima za budućnost na prvom je mjestu pribavljanje potrebnih sredstava za rad Udruženja. U tom cilju javljamo se na sve javne pozive za dodjelu grantova i sponzorstava.

Udruženje je realiziralo veoma mali broj projekata. Izuzetak su novčane i materijalne pomoći našim članovima u skromnim iznosima, potrebama za pelenama, hrani i lijekovima.

Naši članovi dobitnici su brojnih nagrada i priznanja sa sportskih takmičenja.

U posljednjih nekoliko godina problem nam predstavlja pribavljanje novčanih sredstava od

Subhija Hodžić, predsjednica Udruženja

partnerskih preduzeća i Općine Zavidovići. To nam jako otežava rad i realizaciju planskih zadataka. Naši glavni partneri su Općina Zavidovići i Almy d.o.o. Zenica.

Adresa Udruženja:

15. septembra br. 35/4,
72220 Zavidovići

Kontakt osoba: Subhija Hodžić

Telefoni: 032/879-451;

062/501-194

E-mail: minche_88@gmail.com

mujo.panic@gmail.com

Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Vareš

Vizija Udruženja je društvo bez barijera.

Udruženje je osnovano u septembru 2003. godine uz podršku Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine i Centra za socijalni rad općine Vareš.

Registrirano je na nivou općine Vareš, ali radi i na području susjednih općina.

U sadašnjem teritorijalnom uređenju Udruženje se nalazi u Zeničko-dobojskom kantonu. Prije rata Vareš je bio u Sarajevskoj regiji, pa su i paraplegičari i oboljeli od dječije paralize bili članovi Udruženja iz Sarajeva.

Skupština Udruženja broji dvanaest članova.

Nibada Gondžo, sekretar Udruženja

Prvi predsjednik Udruženja bio je Josip Hinger, inače dugogodišnji član. Nakon što je preminuo, za predsjednika je izabran Hamdo Fatić.

Upravni odbor kao izvršni organ Skupštine broji pet članova.

Sjedište Udruženja je u prostoru Centra za socijalni rad općine Vareš.

Nadzorni odbor ima tri člana. Broj članova Udruženja je 30. Programski ciljevi Udruženja su:

- Evidentiranje i utvrđivanje socijalno-ekonomskog položaja članstva;
- Zaštita životnog standarda;
- Adekvatna medicinska zaštita i rehabilitacija;
- Edukacija članova Udruženja; promocija socijalnog modela invalidnosti i podizanje obrazovnog nivoa i sposobnosti osoba s invaliditetom; stvaranje uvjeta za dodatnu edukaciju, profesionalno osposobljavanje i zapošljavanje, stjecanje kvaliteta samopouzdanja i vještina upravljanja;
- Edukacija i informiranje javnosti; promocija društvenih promjena za uklanjanje svih diskriminatorskih barijera društva;
- Borba za antidiskriminatorno zakonodavstvo koje

Adresa Udruženja:

Centar za socijalni rad Vareš,
71330 Vareš

Kontakt osoba:

Nihada Gondžo

Telefon: 032/849-480

E-mail: zaštita@bih.net.ba

svim osobama s onesposobljenjem priznaje jednaka osnovna prava i potrebe;

- Stvaranje uvjeta za profesionalnu rehabilitaciju, radno osposobljavanje kroz edukaciju i zapošljavanje;
- Podrška lokalnim inicijativama za realizaciju projekata pokretanja i razvoja mikrobiznisa (ili malog biznisa) u vlasništvu organizacija osoba s invaliditetom i/ili osoba s invaliditetom;
- Promocija sporta i rekreacije za osobe s invaliditetom;
- Prikupljanje sredstava: lobiranje donatora i sponzora za realizaciju programskih ciljeva kroz kvalitetne projekte.

Vizija Udruženja je društvo bez barijera.

Realizirano je malo projekata.

Udruženje nema nagrada i priznanja, ali imaju pojedini članovi.

Članovi Udruženja redovno učestvuju na sportskim i drugim događajima koje organizira Udruženje ili Savez Federacije Bosne i Hercegovine.

Što se tiče partnera i donatora, finansijsku podršku povremeno smo dobijali od Općine Vareš, a sredstva povremeno od firmi koje djeluju na ovoj regiji te od pojedinaca.

Konvencija Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima osoba s invaliditetomom

Dan usvajanja Konvencije o ljudskim pravima osoba s invaliditetom, 13. decembar 2006. godine, historijski je dan za sve borce za ljudska prava širom svijeta. Konvencija je prvi tako važan dokument u oblasti ljudskih prava usvojen u 21. stoljeću i zasigurno će imati izuzetan utjecaj na promjenu života preko 650 miliona osoba s invaliditetom širom svijeta.

Uvodnoj riječi Sheikha Haya Rashed Al Khalifa (Bahrain), predsjednica Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, rekla je:

“Sve zemlje članice obavezale su se na promoviranje i zaštitu ljudskih prava, slobode i dostojanstva svih osoba s invaliditetom. Konvencija je bila prilika za reafirmaciju univerzalne posvećenosti pravima i dostojanstvu svih ljudi bez bilo kojeg oblika diskriminacije, a što bi na taj način moglo omogućiti jako potreban impuls za sveobuhvatnije kulturalne promjene u globalnoj percepciji osoba s invaliditetom.”

Generalni sekretar Kofi Annan, u poruci koju je prenio zamjenik

generalnog sekretara Mark Malloch Brown, rekao je da današnji dan predstavlja zoru nove ere za osobe s invaliditetom, koje su predugo bile protjerane na margine društva

bilo preko interneta, uključujući lobiranje s vladama. “Ništa se neće promijeniti preko noći ali promjena se dešava mnogo brže ako je zakon uz tebe”, dodao je.

Generalna Skupština Ujedinjenih Nacija usvojila je Konvenciju jednoglasno.

bez osnovnih prava koje su drugi uzimali zdravo za gotovo. Ova Konvencija najbrže je elaborirani instrument ikad dosad, završen u samo tri godine zbog posvećenosti onih koji su je podržavali, uključujući veliki dio civilnog društva koji je snažno lobirao, bilo lično,

Bosna i Hercegovina aktivno je sudjelovala u pripremi teksta Konvencije kroz prisustvo na svim sastancima “Ad hoc Komiteta”, a na posljednjoj sjednici, održanoj od 14. do 25. augusta, aktivno je učestvovalo i četvero predstavnika organizacija osoba s invaliditetom iz naše zemlje.

Sala u kojoj se održavaju sjednice Generalne skupštine Ujedinjenih nacija u New Yorku

Po svečanim izjavama diplomata iz više zemalja koji su se obratili sudionicima 61. sjednice Generalne skupštine može se očekivati da će Konvenciju veoma brzo ratificirati sve države članice Ujedinjenih nacija.

Do sada je Konvenciju Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima osoba s invaliditetom potpisalo 145 a ratificiralo 87 država članica.

Bosna i Hercegovina kao potpisnik Konvencije Ujedinjenih nacija istu je ratificirala u decembru 2009. godine. (Konvencija POI – "Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori, broj 11/09") i Fakultativni protokol 12. 3. 2010. godine (bez rezervacija ili izjava).

Za Bosnu i Hercegovinu Konvencija POI stupila je na snagu 11. 4. 2010. godine, tridesetog dana nakon deponiranja instrumenta o ratifikaciji.

Organizacije osoba s invaliditetom, zakonodavnu i izvršnu vlast, ali i zainteresirane institucije društva, nakon potpisivanja i ratifikacije Konvencije čeka dug i naporan put uvođenja i prilagođavanja rješenja

sadržanih u Konvenciji Ujedinjenih nacija u domaće zakonodavstvo te dosljedna primjena, što i jeste svrha usvojene Konvencije Ujedinjenih nacija.

Osobe s invaliditetom usvajanjem Konvencije Ujedinjenih nacija dobile su značajan instrument za daljnju borbu za ravnopravan status u društvu i poštivanje prava i dostojanstva koje pripada svim građanima.

Iz Konvencije Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima osoba s invaliditetom

Opći principi i obaveze

Član 3

OPĆI PRINCIPI

Principi ove Konvencije bit će:

- Postižvanje urođenog dostojanstva, individualne autonomije, uključujući slobodu vlastitog izbora i neovisnost osoba;
- Nediskriminacija;
- Potpuno i efektivno učešće i uključenost u društvo;

- Postižvanje različitosti i prihvatanje osoba s invaliditetom kao dijela ljudske raznolikosti i humanosti;
- Jednakost mogućnosti;
- Pristupačnost;
- Jednakost između muškaraca i žena;
- Postižvanje razvijajućih kapaciteta djece s invaliditetom i poštivanje prava djece s invaliditetom da očuvaju vlastiti identitet.

Član 4

OPĆE OBAVEZE

- Države članice obavezuju se da će osigurati i promovirati potpuno ostvarivanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda za sve osobe s invaliditetom bez diskriminacije bilo koje vrste po osnovu invaliditeta. S tim u vezi države članice obavezuju se da će:
 - usvojiti sve odgovarajuće zakonodavne, administrativne i druge mjere za primjenu prava priznatih ovom Konvencijom;
 - preduzeti sve odgovarajuće mjere, uključujući zakonodavstvo, da izmijene ili ponište postojeće zakone, podzakonske akte, običaje i prakse koje predstavljaju diskriminaciju protiv osoba s invaliditetom;
 - uzeti u obzir zaštitu i promoviranje ljudskih prava osoba s invaliditetom u svim politikama i programima;
 - uzdržati se od preduzimanja bilo kojeg akta ili prakse koja nije u skladu s ovom Konvencijom i osigurati da javne vlasti i institucije postupaju u skladu s ovom Konvencijom;

- c) preduzeti sve odgovarajuće mjere da uklone diskriminaciju po osnovu invaliditeta od strane bilo koje osobe, organizacije ili privatnog preduzetnika;
- f) preduzeti ili promovirati istraživanje i razvoj univerzalno dizajniranih dobara, usluga, opreme i objekata, kao što je definirano u Članu 2. ove Konvencije, koji zahtijevaju minimalne moguće prilagodbe i što niže troškove za zadovoljenje specifičnih potreba osoba s invaliditetom, za promoviranje njihove dostupnosti i korištenja, i promovirati univerzalni dizajn u izradi standarda i smjernica;
- g) preduzeti ili promovirati istraživanje i razvoj, kao i promovirati dostupnost i korištenje novih tehnologija, uključujući informacijske i komunikacijske tehnologije, sredstva za kretanje, pomagala i pomoćne tehnologije, podesne za osobe s invaliditetom, dajući prednost tehnologijama po pristupačnim cijenama;
- h) osigurati pristupačne informacije za osobe s invaliditetom o sredstvima za kretanje, pomagala i pomoćnim tehnologijama, uključujući nove tehnologije, kao i druge oblike pomoći, usluge i ustanove za podršku;
- i) promovirati obuku stručnjaka i osoblja koje radi s osobama s invaliditetom u oblasti prava priznatih ovom Konvencijom, kako bi se što bolje pružila pomoć i usluge koje su zagarantirane spomenutim pravima.
2. U vezi s ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima svaka država članica preduzet će mjere uz maksimalnu upotrebu sredstava kojima raspolaže i, po potrebi, u okviru međunarodne saradnje, s ciljem progresivnog dostizanja potpunog ostvarivanja ovih prava, bez predrasuda prema obavezama koje proizlaze iz ove Konvencije, a koje se moraju neodložno primijeniti u skladu s međunarodnim zakonom.
3. U razvijanju i primjeni zakonodavstva i politike za primjenu ove Konvencije, kao i u drugim procesima donošenja odluka u vezi s pitanjima koja se odnose na osobe s invaliditetom, države
4. Niti jedan dio ove Konvencije neće utjecati na odredbe koje su pogodnije za ostvarivanje prava osoba s invaliditetom, a koje se mogu nalaziti u zakonu države članice ili u međunarodnom zakonu koji je na snazi za tu državu. Neće biti nikakvih ograničenja ili odstupanja od bilo kojih osnovnih ljudskih prava koja su priznata ili koja postoje u okviru bilo koje države članice ove Konvencije na osnovi drugih zakona, konvencija, propisa ili običaja, pod izgovorom da ova Konvencija ne

priznaje ta prava ili da ih priznaje u užem obimu.

5. Odredbe ove Konvencije odnose se na sve dijelove federalnih država bez ikakvih ograničenja ili izuzetaka.

Član 29

UČEŠĆE U POLITIČKOM I JAVNOM ŽIVOTU

Države članice osobama s invaliditetom garantirat će njihova politička prava i mogućnost da ih uživaju na osnovi jednakosti s drugima, i obavezuju se da će:

- a) osigurati da osobe s invaliditetom mogu efektivno i u potpunosti učestvovati u političkom i javnom životu na

Osobe sa invaliditetom su usvajanjem Konvencije UN dobile značajan instrument za daljnju borbu za njihov ravnopravan status u društvu i poštovanje prava i dostojanstva koje pripada svim građanima.

članice blisko će konsultirati i aktivno uključivati osobe s invaliditetom, uključujući djecu s invaliditetom, kroz organizacije koje ih predstavljaju.

4. Niti jedan dio ove Konvencije neće utjecati na odredbe koje su pogodnije za ostvarivanje prava osoba s invaliditetom, a koje se mogu nalaziti u zakonu države članice ili u međunarodnom zakonu koji je na snazi za tu državu. Neće biti nikakvih ograničenja ili odstupanja od bilo kojih osnovnih ljudskih prava koja su priznata ili koja postoje u okviru bilo koje države članice ove Konvencije na osnovi drugih zakona, konvencija, propisa ili običaja, pod izgovorom da ova Konvencija ne

osnovi jednakosti s drugima, direktno ili preko slobodno izabраниh predstavnika, uključujući pravo i mogućnost za osobe s invaliditetom da, između ostalog, glasaju i da budu birani kroz:

- i) osiguravanje da su procedure, objekti i materijali za glasanje odgovarajući, pristupačni razumljivi i jednostavni za upotrebu;
- ii) zaštitu prava osoba s invaliditetom na tajno glasanje na izborima i javnim referendumima bez zastrašivanja, i na učestvovanje na izborima i kandidiranje i izvršavanje svih javnih funkcija na svim nivoima vlasti, i omogućit će korištenje pomoćnih i

- novih tehnologija gdje je to odgovarajuće;
- iii) garantiranje slobodnog izražavanja volje osoba s invaliditetom kao birača i s tim u vezi, gdje je neophodno, na njihov zahtjev, dozvoliti pomoć pri glasanju od strane osobe po njihovom izboru.
- b) aktivno promoviraju okruženje u kojem osobe s invaliditetom mogu efektivno i u potpunosti učestvovati u vođenju javnih poslova, bez diskriminacije i na osnovu jednakosti s drugima, i ohrabruju njihovo učešće u javnim poslovima, uključujući:
- i) učešće u nevladinim organizacijama i udruženjima koja se bave javnim i političkim životom u zemlji, te učešće u aktivnostima i vođenju političkih stranaka;
- ii) osnivanje organizacija i pridruživanje organizacijama osoba s invaliditetom da predstavljaju osobe s invaliditetom na međunarodnim, državnim, regionalnim i lokalnim nivoima.

Komentar Redakcije

Organizacije osoba s invaliditetom kao priznati društveni pravni subjekti mogu umnogome utjecati na zaštitu prava i zadovoljavanje specifičnih potreba, posebno osoba s teškim i težim fizičkim invaliditetom, kao i "spona-predstavnici" između pojedinaca – članova udruženja, koji su jedini konzumenti ljudskih prava, i svih nivoa vlasti, organa i institucija države.

Vlast i njeni organi i institucije često ignoriraju činjenicu da

organizacije osoba s invaliditetom obavljaju značajnu društvenu ulogu te da okupljaju osobe s invaliditetom i brinu o njima, a te osobe čine najugroženiju populaciju u društvu i populaciju za koju se država, putem svojih organa i institucija, ne može brinuti na odgovarajući način, jer ne poznaje njihove potrebe i optimalne načine njihovog zadovoljavanja.

Zato se i dalje treba zalagati i izboriti za primjereniji status naših organizacija, znači izboriti se za uvjete za efikasnije funkcioniranje u zaštiti prava svih osoba s invaliditetom, a naročito članova udruženja, organizacija, saveza.

Uostalom, "moto" Konvencije Ujedinjenih nacija o ljudskim pravima osoba s invaliditetom jeste:

NIŠTA O NAMA BEZ NAS

Kičma i kičmena moždina

Oštećenje kičmene moždine najčešće je povezano s povredom pršljenova, odnosno s prijelomom koji pritisne živce koji izlaze iz kičme, ili pritisne kičmenu moždinu, ili oboje, zbog čega dolazi do oduzetosti nogu.

Kičmeni stub (vertebra) sastoji se od dva dijela: *koštani dio* čine 33 ili 34 pršljena koji osiguravaju čvrstinu i mehaničku zaštitu kičmenoj moždini a *disk* između dva pršljena (intervertebralni discus) učestvuju u pokretljivosti. Tako čine cjelinu za pokret – *dinava pokretljivost koja u pojedinim dijelovima kičme zavisi od*

oblika, veličine, nastavaka pršljenova. Zbog toga je najpokretljivija vratna i slabinska kičma.

Vratni (cervikalni) dio kičme čini sedam spojenih pršljenova, grudni (torakalni) dvanaest, slabinski (lumbalni) pet i krstačni (sakralni) također pet. Kičmena moždina smještena je u sredini kičmenog stuba, između trupova

pršljenova i njihovih nastavaka, te je tako zaštićena od mehaničkih udara. Zajedno s mozgom čini cjelinu, ali dok je mozak naša svijest, misao i emocija, dotle je kičmena moždina veza sa svim dijelovima našeg tijela: trupom, rukama, nogama, mišićima, tetivama, kontrolom kretanja, mokrenja, seksualnih funkcija. Kičmena moždina ne može "misliti" kao mozak, ona samo

prenosi naređenja prema ostalim dijelovima tijela. Tako kontrolira pokrete šaka i stopala, ostale pokrete ruku i nogu, pokrete trupa, kao i rad mokraćne bešike i crijeva. Ona upravlja osjetom na koži, mišićima i tetivama.

Mozak obavlja svjesnu kontrolu naših aktivnosti, dok kičmena moždina, zajedno sa živcima, prenosi "zapovijedi mozga" do izvršnih organa (mišića udova, mokraćne bešike, crijeva).

Iz kičmene moždine izlaze dvije vrste živaca: oni koji ulaze u mišiće ruku i nogu i odgovorni su za njihove pokrete – to su *motorni živci* i drugi koji prenose osjete za dodir, bol, temperaturu i pritisak – to su *senzitivni (osjetni) živci*.

Prijenos podražaja obavlja se putevima. Osjet za bol, temperaturu, dodir, pritisak prenosi se preko senzitivnih živaca, koji se nalaze u koži, tetivama, mišićima, do kičmene moždine, a motorni podražaji se prenose motornim živcima od kičmene moždine do mišića i tetiva. U kičmenoj moždini obavlja se prijenos, odnosno prespajanje od senzitivnih na motorne puteve.

Kičmeni stub

Kičmeni stub s nervima

Mozak svjesno kontrolira kičmenu moždinu, pa se tako dobiva spoznaja o pokretu, bolu, dodiru, mokrenju.

Naše tijelo stalno prima informacije iz vanjske sredine (toplo, hladno, bol, dodir), kao i iz unutrašnjih organa (punjenje mokraćne bešike, potreba za pražnjenjem crijeva). Te informacije putem kičmene moždine prenose se do mozga senzitivnim (osjetnim) nervnim putevima.

S druge strane, od mozga preko kičmene moždine idu motorni putevi za mišiće ruku, nogu, trupa ili unutarnjih organa (mokraćnu bešiku, crijeva, srce, pluća), prenoseći "naređenja mozga".

Kičmena moždina i njeni živci u vratnom dijelu odgovorni su za rad ruku, u grudnom dijelu za trup, a u slabinskom i krstačnom dijelu za rad nogu. Tako su snabdijevani živcima mišići, koža, mokraćna bešika i crijeva.

Ako povredom nastane prekid ovih veza, djelimični ili potpuni, gubi se mogućnost prijenosa podražaja od kičmene moždine ka mozgu, kao i od mozga ka kičmenoj moždini.

Šta je paraplegija?

Oštećenje kičmene moždine najčešće je povezano s povredom pršljenova, odnosno s prijelomom koji pritisne živce koji izlaze iz kičme, ili pritisne

kičmenu moždinu,

ili oboje, zbog čega dolazi do oduzetosti nogu. Uzroci mogu biti veoma različiti: saobraćajni udes, skok na glavu u vodu, ranjavanje vatrenim ili hladnim oružjem, neke sportske aktivnosti kao pad s konja pri jahanju, neke atletske aktivnosti. Nisu rijetke ni bolesti kao upale, infekcije, krvarenja, tumori ili urođene greške u razvoju kičme.

Ako je došlo do promjene u vratnom dijelu, nastaje oduzetost ruku i nogu (kvadriplegija), dok promjene na grudnom i slabinskom dijelu uzrokuju oduzetost nogu (paraplegija).

Oduzetost može biti potpuna (kompletna) ili djelimična (inkompletna).

Kod kompletne oduzetosti prekida se veza između mozga i kičmene moždine, usljed čega se javlja potpuni gubitak pokreta i osjeta, dok kod djelimične

oduzetosti postoje pokreti koji su oslabljeni ali mogući, uz djelimično očuvan osjet.

Kako se te promjene zovu u medicini?

- *Kvadriplegija ili tetraplegija* – potpuna oduzetost ruku i nogu.
- *Kvadripareza ili tetrapareza* – djelimična oduzetost ruku i nogu.
- *Paraplegija* – potpuna oduzetost nogu.
- *Parapareza* – djelimična oduzetost nogu.

Šta se dešava s mišićima?

Promjene na mišićima mogu biti dvojake:

- Spastična oduzetost znači da su mišići napeti, tvrdi, zategnuti i dovode zglobove u određene položaje čime su onemogućeni voljni pokreti. Povremeno može doći do podrhtavanja nogu (nevoljno drhtanje zbog spazma), što se javlja pri uzbudjenju ili nekom drugom vanjskom uzroku.
- Flakcidna oduzetost znači da su mišići mlitavi, slabi, propali ili da ne mogu držati zglobove u njihovom položaju.

Kakvi će mišići biti zavisi od mjesta povrede na kičmenoj moždini. Ako je do povrede došlo na putu mozak – kičmena moždina (gornji putevi), tada su mišići spastični, a ako je povreda na živcima koji izlaze iz kičme (donji putevi), tada su mišići flakcidni.

Šta se dešava kod paraplegija?

- Gubitak voljnih pokreta nogu.
- Mišići su promijenjeni po spastičnom ili flakcidnom tipu.
- Gubitak osjeta.
- Gubi se kontrola mokrenja i pražnjenja crijeva.
- Gube se seksualne funkcije.

Pojave koje prate paraplegiju

- Ukočenost zglobova (kontraktura), što izaziva gubitak voljnih pokreta, kao i spazam ili mlitavost mišića.
- Infekcije mokraćnih puteva i stvaranje kamenaca.
- Okoštavanje zglobova.
- Bolovi na mjestu povrede, iznad ili ispod povrede, bolovi zbog spazma mišića.
- Otvaranje rana na koži (dekubitusa) na mjestu pritiska.
- Promjena seksualnog iskustva.

Rana faza

Neposredno nakon povrede neophodna je tačna dijagnostika koja se postiže ciljanim ispitivanjem:

- Osnovni podaci o povredi dobivaju se od pacijenta ili članova porodice ili očevidaca povrede.
- Neurološki pregled povrijeđene osobe radi utvrđivanja stepena i vrste oštećenja.
- RTG snimak kičme pokazuje mjesto prijeloma i pomjeranje pršljenova.
- CT (kompjuterizirana tomografija) daje detalje na mjestu povrede koštanih dijelova i intervertebralnog diskusa.
- MR (magnetna rezonanca) omogućava dobru analizu kičmene moždine, intervertebralnog diskusa i ligamenata.

Na temelju svih ovih pretraga donosi se odluka o potrebi operativnog zahvata na kičmi. Postoje dva razloga za operaciju: nestabilna kičma i pritisak na kičmenu moždinu. Ne zahtijeva svaka povreda kičme operativni zahvat. O tome odlučuje neurohirurški tim, uz konsultacije s drugim profesionalcima ako postoje i povrede na drugim organima koje mogu u tom trenutku ugrožavati život povrijeđene osobe ili komplicirati postojeće stanje.

Šta se radi u ranoj fazi?

Ako je riječ o povredi vratne kičme potrebno je provesti:

- Trakciju (istezanje) vratne kičme.
- Stabilizaciju (učvršćivanje) vratne kičme aparatima ili kragnama.
- Stabilizacija grudne i slabinske kičme (mideri, korzeti).
- Konzumaciju lijekova (oblik borbe protiv infekcija).
- Kontrolu krvnog pritiska (obično je nizak) i rada srca (obično je usporen).
- Kontrolu disanja – ponekad i vještačka pluća.
- Kontrolu mokrenja (trajni kateter) i rada crijeva (sredstva za pražnjenje crijeva).
- Kontrolu regulacije toplote.
- Prevenciju dekubitusa.

Kako živjeti sa stanjem paraplegije?

Rehabilitacija (lat. *re* – ponovo, *habilitare* – osposobiti) počinje već prvog dana nakon povrede i njen cilj je:

- Postizanje sposobnosti za svakodnevni život i rad.
- To traži potpunu saradnju povrijeđene osobe i tima za rehabilitaciju.
- Priprijetiti nastale fizičke promjene i s njima nastaviti živjeti.
- Ponovo naučiti: kretati se, kontrolirati osnovne fiziološke potrebe, razviti nove navike i stilove života.
- Spriječiti nove povrede i komplikacije.
- Pružiti duhovnu podršku povrijeđenoj osobi i njenoj porodici.

Pravila ponašanja prema osobama u invalidskim kolicima

Onemogućiti nekome samostalno i slobodno kretanje i komuniciranje znači izopćiti ga iz svih društvenih tokova.

Invalidnost je pitanje ljudskih prava

Osobe s invaliditetom imaju ista prava kao i svi ostali građani. Prvi član Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima glasi:

Sva ljudska bića su slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima.

Da bi se postigao ovaj cilj, sva društva trebaju poštovati različitosti unutar sebe i nastojati da osiguraju da osobe s invaliditetom uživaju isti stepen ljudskih prava: građanska, politička, socijalna, ekonomska i kulturna, kako je priznato u međunarodnim konvencijama, sporazumu Evropske unije i nacionalnim ustavima. (Iz "Madridske deklaracije"):

Pitanje pristupačnosti je pitanje ljudskih prava i diskriminacije.

Onemogućiti nekome samostalno i slobodno kretanje i komuniciranje znači izopćiti ga iz svih društvenih tokova.

Država treba poduzeti mjere da se u fizičkoj okolini uklanjaju

prepreke za ravnopravno učešće osoba s invaliditetom u svim životnim i društvenim tokovima.

To su mjere stvaranja standarda i smjernica kao i nastojanja oko uvođenja zakonskih propisa kojima je cilj osiguranje pristupačnosti raznim oblastima kao što su stanovi, zgrade, javne ustanove, javna prijevozna sredstva i druga sredstva prijevoza, ulice i sve drugo u vanjskom okruženju.

(Pravilo 5. Pristupačnost iz Standardnih pravila za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom.)

Osnovna pravila – bonton ponašanja prema osobama u invalidskim kolicima

1. Najosnovnije? Usredotočite se na osobu, a ne na njen invaliditet.
2. Pristojno je rukovati se s osobom s invaliditetom, pa čak i kad ova ima ograničene mogućnosti micanja ruku ili koristi protezu.
3. Prije nego priskočite u pomoć, uvijek pitajte osobu

u kolicima da li želi Vašu pomoć. Možda pomoć nije potrebna, ili je nepoželjna.

4. Nemojte se "vješati" ili nasmijati na nečija kolica, jer su ona dio nečije osobenosti i ne smije ih se tresti, nasmijati se na njih, itd.
5. Govorite direktno osobi u kolicima, ne nekom pokraj, kao da ta osoba u kolicima ne postoji.
6. Ako će razgovor trajati više od nekoliko minuta, sjedite kako biste došli u visinu očiju s osobom koja sjedi u invalidskim kolicima. Obje strane će biti ravnopravne u razgovoru i pošteđene moguće "ukočenosti" vrata zbog "visinske razlike" između onog koji sjedi i onog koji stoji.
7. Nemojte ponižavati osobu u kolicima ili se ponašati zaštitnički prema njoj, naprimjer time što ćete je tapšati po glavi.
8. Kada nekom objašnjavate put, mislite na činjenice kao što su udaljenost, gdje

su udubljeni (prilagođeni) trotoari ili postavljene "kose rampe" za silazak ili penjanje na trotoar, vremenski uvjeti i ostale fizičke prepreke koje mogu ometati ili ograničiti kretanje osobe u kolicima.

9. Nemojte obeshrabrivati djecu u postavljanju pitanja osobi u kolicima o njenim kolicima. Otvorena komunikacija pomaže u prevladavanju predrasuda koje proizlaze iz strahova ili zabluda.
10. Kada se osoba koja koristi kolica "prebaci" iz njih u automobil ili na stolicu, klupu, krevet, wc... nemojte micati kolica izvan njenog dohvata. Ako se ipak moraju maknuti iz nekog razloga, pitajte za mišljenje osobu koja koristi kolica.
11. U redu je koristiti izraze kao: "hodati pokraj" ili "idemo prošetati" kad razgovarate s osobom u kolicima. To se shvata kao izražavanje zamisli o kretanju u istom smjeru.
12. Ljudi koji koriste kolica različitih su mogućnosti. Neke osobe koje koriste kolica mogu hodati uz pomoć ili na kraće udaljenosti. Kolica koriste jer im ona pomažu u očuvanju snage i za efikasnije kretanje.
13. Nemojte o ljudima u kolicima misliti kao o "bolesnim". Kolica koriste kao pomoć u prilagodavanju ili za kompenzaciju kod oštećenih funkcija organa za

kretanje. Oštećenja mogu nastati i bez pojave zaraznih ili drugih bolesti. Neki od uzroka mogu biti, na primjer, oštećenja kičmene moždine, dječija paraliza (poliomyelitis), mišićna distrofija, cerebralna paraliza, multipla skleroza, amputacija, moždani udar, bolesti srca...

14. Pazite na svoje predrasude! Nemojte misliti kako je upotreba kolica tragedija. Dobro odabrana i opremljena invalidska kolica mogu značiti otvorenu mogućnost slobodnog kretanja i potpunog angažmana u životu.

(Rice Garren,
Challenge Magazine)

Pristupačan život u zajednici i stanovanje

Barijere, koje postoje kod ljudi i na terenu, osnovni su razlog zbog kojeg osobe s invaliditetom ne mogu ostvariti osnovna ljudska prava.

Svjedoci smo zbivanja, u užem i širem smislu, da se mnoge slabosti i problemi u svakodnevnom životu SVIH mogu prevladati kroz razvijanje svijesti SVIH o problemima manjina, pa i nas invalidnih osoba, a posebno kategorije koja nije dovoljno informirana i obaviještena o svojim pravima. Jedna analiza Centra civilnih inicijativa kaže: "Edukacijom SVIH osoba s invaliditetom, njihovih porodica, javnih službenika, građana... obezbijedili bi da i davaoci i korisnici prava kvalitetnije primjenjuju prava u raznim oblastima života i rada."

Poznato je da nizak stepen ekonomske razvijenosti zemlje otežava potpunu implementaciju međunarodnog standarda i potpunu primjenu "standardnih pravila" i "univerzalnog dizajna", ali to nije opravdanje, jer te standarde neophodno je implementirati u praksi.

Antidiskriminatorno zakonodavstvo uspješno je u stvaranju promjena u stavovima prema osobama s invaliditetom. Međutim, sam zakon nije dovoljan bez energične

obaveze cjelokupnog društva, prvobitno uključujući aktivno učesće i nas, osoba s invaliditetom i naših organizacija, u osiguravanju životnih uvjeta. Pozitivno postojanje zakona mora pratiti dosljedna provedba tih zakona.

Udruženja i savezi osoba s invaliditetom mogu u tome odigrati veliku ulogu samo savjesno organiziranim radom u interesu ostvarivanja općih ciljeva zacrtanih njihovim statutima i aktima poslovanja, uz mnogo samoodricanja i dodatnog obrazovanja, međusobnog poštovanja, uvažavanja i tolerancije uopće, a samim tim i lične, specifične potrebe svakog člana Udruženja i pripadajuće populacije.

Doneseni zakoni koji su nam navedeno dali za pravo, nameću nam isto i kao obavezu.

Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima osoba s invaliditetom, koju je Bosna i Hercegovina potpisala i ratificirala i koja je na taj način postala pravno obavezujući dokument, utvrđuje obavezu države da razvija mjere podrške

koje ne smiju za osobu s invaliditetom ili njenu porodicu stvoriti dodatne troškove ili ograničenja, a koja su uzrokovana invaliditetom. Treba ispoštovati u punoj mjeri moto Konvencije: "Ništa o nama bez nas."

Iskustvo pokazuje da, kada se osobe s invaliditetom osnažuju da sudjeluju i vode procese razvoja, cijela zajednica ima koristi od toga, a njihova uključenost stvara prilike za svakoga – bilo da je osoba sa invaliditetom ili bez njega.

Dobro za osobe s invaliditetom, bolje je za cijelu zajednicu.

Barijere, koje postoje kod ljudi i na terenu, osnovni su razlog zbog kojeg osobe s invaliditetom ne mogu ostvariti osnovna ljudska prava.

Na Međunarodni dan osoba s invaliditetom, po ko zna koji put je ponovljeno: "Ja BiH bez barijera!"

Država je dužna da i nama stvori uvjete da ostvarimo svoja ljudska prava. A svjedoci smo toga da nam barijere, uključujući i arhitektonske, to onemogućuju. Nije jednostavno voditi borbu

kojom ćemo nešto promijeniti u ličnom i općem interesu, kad, kako kaže jedan od nas "još kucamo na vrata koja ne možemo otvoriti sami".

Vijeće za osobe s invaliditetom Bosne i Hercegovine usvojilo je moto "Od pravnog ka stvarom".

Imamo politiku u oblasti invalidnosti, strategije u oba entiteta, niz međunarodnih dokumenata reguliraju ta naša prava. A u praksi, na terenu, gotovo na svakom koraku izloženi smo nekom obliku diskriminacije. Nije nam riješen pristup, ili nije adekvatno riješen, gotovo svim javnim objektima, pa ni svrsishodno korištenje tih objekata.

Prilikom obilježavanja "Međunarodnog dana osoba s invaliditetom" 2013. godine, Ministar za ljudska prava i izbjeglice rekao je: "U Bosni i Hercegovini postoji određen broj zakona i na državnom i na entitetskom nivou, a na nadležnima ostaje da ih provode u djelo."

Predmetne prilagodbe treba ostvariti u okvirima postojećih i novoplaniranih stambenih i poslovnih zgrada, drugih javnih objekata, puteva, platoa, uspinjača, plovila, bazena, pozorišta, sudova, zgrada administracije i uprave, ugostiteljskih i trgovačkih objekata...

Činjenica je da su i na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (2009. godine) i na nivou Kantona Sarajevo (davne 2000. godine) donesene Uredbe o urbanističko-tehničkim uvjetima, prostornim standardima i normativima za otklanjanje i sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera za kretanje invalidnih lica koja koriste tehnička i ortopedska pomagala.

No, iako je odredbama ovih uredbi precizirano čije su obaveze

provoditi ih, a prema stanju na terenu jasno je da se one ne provode u potpunosti, za što su odgovorni nadležni organi, može se osnovano zaključiti da je Uredba donesena "reda radi", s obzirom da je skoro niko u praksi ne poštuje, ali i ne odgovara za to, mada postoje i rokovi i sankcije.

Zakonima kojima se regulira djelovanje u prostoru naznačena je obaveza svih nivoa vlasti i nadležnih službi da ih ispoštuju pri donošenju dokumenata za građenje. Nadležni nadzor nije izvršio svoje službene ovlasti. Sankcije za one koji nisu u zadatom roku izvršili prilagodbe također su izostale.

Osvrnut ćemo se na nekoliko odredbi spomenutih Uredbi:

1. Uredba o urbanističko-tehničkim uvjetima, prostornim standardima i normativima za otklanjanje i sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera za kretanje invalidnih lica koja koriste tehnička i ortopedska pomagala objavljena je u "Službenim novinama

Kantona Sarajevo", broj 5/2000, u daljnjem tekstu "Kantonalna uredba", i ista se primjenjuje u radu Službe.

Zakonom o prostornom uređenju Kantona Sarajevo pitanje uvjeta za otklanjanje i sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera za kretanje osoba u kolicima rješava se i sljedećim članovima:

Član 168. – Grad i općine su dužne da obezbijede da investitori koji finansiraju izgradnju kolektivne stambene, odnosno stambeno-poslovne građevine visokogradnje sa 20 i više stambenih jedinica, izgrade najmanje jedan stan za potrebe invalidnih lica u kolicima i te stanove ponude za otkup.

Član 172. – Uredba o urbanističko-tehničkim uvjetima, prostornim standardima i normativima za otklanjanje i sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera za kretanje osoba s invaliditetom koja koriste tehnička i

ortopedska pomagala ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 5/00) primjenjivat će se u smislu odredbi člana 90. stav 2. ovog zakona kojim se utvrđuju uvjeti za otklanjanje i sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera za kretanje invalidnih lica u kolicima.

Vlada Kantona Sarajevo donosi propis kojim se reguliraju uvjeti za otklanjanje i sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih barijera za kretanje invalidnih lica u kolicima.

2. Kantonalna uredba nikad nije mijenjana.
3. Uredba o prostornim standardima, urbanističko-tehničkim uvjetima i normativima za sprečavanje stvaranja arhitektonsko-urbanističkih prepreka za osobe sa smanjenim tjelesnim mogućnostima objavljena je u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", broj 48/2009, u daljnjem tekstu "Federalna uredba".
4. Federalna uredba donesena je na osnovi Zakona o prostornom

planiranju i korištenju zemljišta na razini Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/06, 72/07 i 32/08), na temelju člana 8. stav 1. i člana 112. stav 4.

Nadalje se kaže:

Član 3. – Planiranje prostora zasniva se na načelima: (...) usaglašenosti planskih dokumenata kantona s planskim dokumentima Federacije i planskih dokumenata kantona međusobno (stav 4).

Član 4. – Planiranje na svim nivoima vlasti u Federaciji mora biti usklađeno s posebnim propisima iz oblasti zaštite okoliša, kulturno-historijskog, graditeljskog i prirodnog naslijeđa, tla, zraka, šuma, voda, zdravlja, kao i zaštite energetskih, rudarskih i industrijskih objekata, infrastrukturnih objekata i objekata veze, te zaštite sportskih, turističkih, namjenskih i sigurnosnih objekata i njihove infrastrukture.

Član 4. – Planiranje u Federaciji osigurava Parlament Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlament) i Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada), zakonodavni i izvršni organi kantona i službe za upravu jedinica lokalne samouprave donošenjem planskih dokumenata i drugih dokumenata i propisa određenih ovim Zakonom.

Stručnu zasnovanost dokumenata iz stava 1. ovog člana osiguravaju federalni organi uprave, kantonalni organi uprave i službe za upravu jedinica lokalne samouprave osnovani za obavljanje stručnih poslova prostornog uređenja, te pravna

lica registrirana za izradu tih dokumenata.

5. Osnovna razlika između uredbi:
 - federalna uredba odnosi se na "sve osobe sa smanjenim tjelesnim mogućnostima",
 - federalna uredba precizira mnogo više situacija u prostoru življenja, kretanja, boravka i rada osoba sa smanjenim tjelesnim mogućnostima, s mnogo tekstualnih i crtežom preciziranih detalja, čije su dimenzije često veće od propisanih minimuma.
6. Saglasno napomenama pod 2. i 4. nije izvršeno potrebno usklađivanje propisa kantonalnog nivoa (npr. Kanton Sarajevo) s propisima donesenim na višem nivou resornog organa uprave.

Bilo bi poželjno da se *organizacije koje okupljaju osobe s invaliditetom* angažiraju na davanju inicijative da se izvrše usklađivanja ovih propisa, da se traži dosljedno provođenje predmetnih uredbi. Nije na odmet napomenuti žalosnu činjenicu da je znatan postotak izvedenih prilagodbi na savladavanje visinskih razlika između pješačkih i kolskih traka neupotrebljiv. Kad se tome doda krajnje nepropisno ponašanje mnogih motoriziranih i drugih učesnika u saobraćaju, osoba koja se bez pratnje kreće u invalidskim kolicima na gotovo svakom koraku spriječena je nastaviti svoje kretanje. To znači da neće stići, ili u najboljem slučaju neće na vrijeme stići, tamo kamo je krenula.

Za pristupačnost izgrađenoj okolini i transportu neophodno je i dalje djelovati:

- Osigurati primjenu međunarodnih standarda u oblasti

pristupa izgrađenoj okolini kroz reviziju postojećih zakona i propisa.

- Mada postoji "Zakon o cestovnom prijevozu Federacije Bosne i Hercegovine" – poglavlje II, u navedenom Zakonu nema člana / članova koji reguliraju status i problematiku pristupačnosti i drugih prava osoba s invaliditetom u ovoj oblasti!
- Izvršiti procjenu primjene postojećih zakona i propisa i uvesti mjere kojima će se osigurati veća primjena.
- Širiti u lokalnim zajednicama iskustva prilagođenih sredina i u svakoj lokanoj zajednici donijeti plan rada na otklanjanju arhitektonskih barijera na javnim objektima.
- U Evropskoj uniji razvijeni su mehanizmi i mjere u oblasti javnog prijevoza, stanovanja, kulture, informacija, sporta i rekreacije, važni za osobe s invaliditetom.

Prioriteti su:

- Otklanjanje barijera različitih oblika: u vezi s transportom, otklanjanje tehničkih barijera kako bi se omogućio jednak pristup javnom prijevozu za osobe s onesposobljenjima.
- Otklanjanje arhitektonskih barijera (izrada novih liftova – vertikalnih i "kosih", pristupnih

i osobama koje se rekreativno ili "pasivno" bave sportskim aktivnostima (npr. navijačima);

- Educirati javno mnijenje u svrhu otklanjanja barijera u obliku predrasuda, stavova i stigme.
- E-inkluzija, tj. pristup informacijskim i komunikacijskim tehnologijama (IKT) postaje neophodnost u savremenom

Ono što je bezbolnije za državu i zadovoljava sve jeste promicanje "univerzalnog dizajna", što znači oblikovanje proizvoda, okruženja, programa i usluga na način da ih mogu koristiti svi ljudi u najvećoj mogućoj mjeri, bez potrebe prilagodavanja ili posebnog oblikovanja. No, univerzalni dizajn ne treba isključivati pomoćne naprave za određene skupine osoba s invaliditetom u onim slučajevima kada je to potrebno.

"kosih ravni", preuređenje postojećih objekata, uključujući kuće i stanove onesposobljenih osoba i komunikacijskih barijera (uspostavljanje vizuelne i zvučne signalizacije i sistema informiranja pristupačnog osobama s intelektualnim onesposobljenjem).

- Omogućiti svim ljudima jednak pristup pravnim procedurama, naročito onima koji se ne mogu sami boriti za svoja prava; osobama sa smanjenom mogućnosti samoizdržavanja organizirati stanovanje u zaštićenim apartmanima, "apartmanima na pola puta" za osobe koje napuštaju institucionalnu brigu ili zaštićeno stanovanje; osigurati promotivne informativne materijale te posebno razvijati on-line službe i internet bez barijera.
- Otklanjanje barijera u sportskim dvoranama i prilagodavanje okruženja onesposobljenim sportistima

društvu zasnovanom na znanju. Preporuka Evropske unije, kada su u pitanju IKT, jeste da zemlje članice poduzmu sve neophodne mjere kako bi spriječile "e-isključivanje", posebno ugroženih grupa, kao što su osobe s onesposobljenjima; s druge strane, potrebno je razvijati programe kojima će sistematično utjecati na povećanje kompjuterske i IKT pismenosti svojih građana počevši na sve nižim uzrastima. Poseban naglasak treba staviti na postojeći "gender digitalni" jaz.

Vraćamo se na rečeno. Države moraju:

- uvoditi programe akcija koje će fizičku okolinu učiniti pristupačnom (otkloniti sve arhitektonske barijere);
- preduzeti sve mjere kako bi osigurale dostupnost informacija i komunikacija.

Pristupačan život u zajednici znači postojanje uvjeta koji osobama s invaliditetom omogućavaju ostvarivanje prava na izbor i kvalitet vlastitog života, što je ujedno i preduvjet njihovom neovisnom življenju. Osobe s invaliditetom imaju pravo da im se osiguraju prilike da same odaberu gdje i s kim će živjeti, a ne da žive u nametnutim prilikama i načinima života. U tom smislu neophodno je da osiguramo širok raspon kvalitetne potpore u zajednici kako bi nam se omogućila sloboda izbora i osigurao odgovarajući kvalitet života

aktivnosti i kampanje na razvijanju svijesti svih sudionika u zajednici te usklađivanje terminologije koju je usvojio pokret osoba s invaliditetom na međunarodnoj razini.

Nepristupačni stambeni objekti onemogućavaju normalan život osobama koje koriste invalidska kolica, ali i onima koji koriste druga pomagala. Nepristupačni objekti i okolina stvaraju opasnost za osobe s invaliditetom od novih povredivanja i onemogućavaju ih u ostvarivanju primarnih bioloških i psiholoških potreba (osoba s invaliditetom ne

u zajednici. To podrazumijeva pristupačno okruženje – građevine, javne površine, prijevoz, usluge, komunikacije, informacije, tehnologije i ostalo. Također, to uključuje edukacije,

može koristiti nepristupačan toalet, trgovačke i ugostiteljske objekte, biblioteku, usluge javne uprave, obrazovne ustanove itd.). Nepristupačnost otežava prisustvo mjestima gdje se razmjenjuju informacije i gdje se odlučuje, ograničava u uspostavljanju prijateljstava.

Ako nemaju osigurane ekonomsku egzistenciju (a često nemaju) i personalnu asistenciju, osobe s invaliditetom prinuđene su ostati u zatvorenom prostoru i ne ostvarivati nikakav kontakt s okruženjem. Samim tim i obaveze u brizi o osobama s invaliditetom sve su veće i napornije.

Uklonjene arhitektonske barijere predstavljaju ostvarenje temeljnog ljudskog prava na normalan život, jer pružaju mogućnost određene samostalnosti, mobilnosti, psihofizičke pripremljenosti, pristupa informacijama i komunikacijama, pristupa edukaciji, zapošljavanju, druženju, obitelji, higijenskoj zaštiti i svim ostalim oblastima života i življenja osoba s invaliditetom.

- Invalidska kolica
- Toaletna pomagala
- Pomagala za hodanje

- Kreveti i dizalice
- Antidekubitalni program
- Program ortoza i steznika

- Briga o ranama
- Stoma program
- Inkontinencija

Tel/fax: +387 33 45 88 15 i 46 87 10, mail: ortoin@bih.net.ba

www.ortopedija.ba

Sportske igre paraplegičara i oboljelih od dječije paralize

Prema dosadašnjim naučnim saznanjima, sport i sportska rekreacija imaju veoma značajnu ulogu u cjelokupnom procesu rehabilitacije osoba s invaliditetom, a također i u periodu njihove kasnije socijalne adaptacije i integracije u društvu.

Programima rada Saveza u prvom planu trajno su locirane aktivnosti na rješavanju složene problematike stabilne zaštite životnog standarda, školovanja i obrazovanja, profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja,

zdravstvenog osiguranja, medicinske zaštite i rehabilitacije te stvaranje ambijenta za uspješnu resocijalizaciju svih članova kroz poboljšanje kvaliteta pravne regulative iz oblasti zaštite osoba s invaliditetom.

Detalj sa Sportskih igara 2012. godine

U programskim zadacima Saveza u okviru aktivnosti prevladavanja barijera u svim segmentima života i rada paraplegičara i oboljelih od dječije paralize od izuzetnog i nezamjenjivog značaja su sport i rekreacija.

Shvatajući ogroman značaj i utjecaj invalidskog sporta za naše članove, Savez je u proteklih deset godina (2004-2009. u Mostaru i 2010-2013. u Sarajevu) vrlo uspješno organizirao sportske igre paraplegičara i oboljelih od dječije paralize, s veoma dobrim učešćem i rezultatima.

Igre su organizirane uz stručnu pomoć i saradnju lekara klasifikatora i Paraolimpijskog komiteta te Asocijacije za invalidsku atletiku, uz stručnu saradnju s eminentnim sportskim radnicima.

S obzirom na to da smo već četiri godine (2010-2013) uspješno organizirali Otvoreno prvenstvo i sportske igre te da smo i u 2014.

Otvoreenje Sportskih igara 2012. godine u Sarajevu

godini uspješno održali kontinuitet i tradiciju i prvi put Sportske igre organizirali u Zenici, ova aktivnost postigla je najviši nivo organiziranja.

Prema dosadašnjim naučnim saznanjima, sport i sportska rekreacija imaju veoma značajnu ulogu u cjelokupnom procesu rehabilitacije osoba s invaliditetom, a također i u periodu njihove kasnije socijalne adaptacije i integracije u društvu.

Teorija savremene rehabilitacije s načelom "Nije važno šta je osoba s invaliditetom izgubila, nego šta joj je ostalo" u sportu i sportskoj rekreaciji našla je svoju najjaču potvrdu. Ove aktivnosti su dalekosežnog značaja za psiho-fizičko prilagođavanje, za pobjedu nad vlastitim osjećanjem nesposobnosti i

za vlastitu socijalnu reintegraciju. Kao najprirodniji oblik liječenja sport ima izuzetne efekte, osobe s invaliditetom vraća u društvene tokove i omogućava im da osjete radost vraćene snage i sposobnosti za život, saznanje da invalidnost ne znači i nesposobnost.

Sport nije privilegija samo za ljude bez invaliditeta; naprotiv, sport kao specifično područje ljudskog djelovanja osnažuje samopouzdanje i ima ogroman značaj u održavanju stabilne psihofizičke kondicije, posebno osoba s invaliditetom. Zbog toga Savez kontinuirano radi na promociji sporta kao uspješne terapije za resocijalizaciju i zdraviji život, ali i postizanja što boljih rezultata – posebnog podsticaja koji

oplemenjuje i životnoj borbi daje poseban značaj.

Promocija zdravlja, ljudskih prava i mogućnosti osoba s invaliditetom čini se i kroz sport, a glavni zadatak je približiti sportske aktivnosti najtežoj kategoriji osoba s tjelesnim invaliditetom kao što su paraplegičari i oboljeli od dječije paralize, proširiti njihove vidike, osposobiti ih za postizanje uspjeha, emocionalno ih osnažiti i pružiti bolji kvalitet života.

Ujedno, Igre predstavljaju kako pokušaj animiranja onih koji se još nisu bavili invalidskim sportom, tako i veći podsticaj onima koji se njime bave za postizanje što boljih rezultata.

Sportske igre paraplegičara i oboljelih od dječije paralize

organiziramo s učešćem takmičara, naših članova iz petnaest područnih udruženja – članica Saveza iz cijele Federacije Bosne i Hercegovine, takmičara iz Republike Srpske i takmičara iz zemalja okruženja (Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Makedonije, Slovenije).

Takmičenja organiziramo u atletici (trke u kolicima i bacačke discipline) i šahu.

Posebno napominjemo da nam je veoma važan cilj da na takmičenju učestvuju osobe u stanju tetraplegije (quadriplegia), koji zbog visine povrede kičmenog stuba imaju oduzete i noge i ruke – na njima dostupan način. Pored takmičenja u šahu, takve osobe mogu učestvovati u takmičenju u bacačkim disciplinama, bacanju laganih prilagođenih rekvizita / sprava, kao što je čunj, a u skladu sa svojim preostalim sposobnostima.

U samom sistemu organiziranja i novoučlanjenim članovima želimo dati šansu.

Goste-učesnike pozivamo u cilju takmičenja, upoznavanja i razmjene iskustava.

Igre se ne mogu organizirati bilo gdje i moraju se uzeti u obzir realne mogućnosti grada

Shvatajući ogroman značaj i utjecaj invalidskog sporta za naše članove, Savez je u proteklih jedanaest godina (2004.-2009. u Mostaru, 2010.-2013. u Sarajevu i 2014. u Zenici) vrlo uspješno organizirao sportske igre paraplegičara i oboljelih od dječije paralize, s veoma dobrim učešćem i rezultatima.

domaćina i uvjeti važni za dobru organizaciju (prilagođen smještaj bez barijera, sudije, tereni – atletska staza itd.).

Realizacijom ove aktivnosti postizemo podizanje kvaliteta sportske djelatnosti, a postizanjem dobrih rezultata uspješno prezentiranje naše zemlje u svijetu.

Dobrom organizacijom i osiguravanjem svih uvjeta za takmičenje otvaramo mogućnost članovima-takmičarima za postizanje takmičarske norme u rezultatima kao uvjeta za učešće na međunarodnim i ostalim takmičenjima.

Upravni odbor Saveza donio je "Pravilnik o načelima, principima i pravilima organiziranja i održavanja Sportskih igara Saveza paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine", koji je doraden organizacijom OTVORENOG

PRVENSTVA na osnovi kojeg se prije održavanja Igara organiziraju pripremni sastanci i dogovori sa sudijama iz atletike i šaha, s vođama ekipa, imenuju komisije (takmičarska komisija, komisija za žalbe, tehnički rukovodilac takmičenja...), a sve u cilju da se Igre održe na visokom organizacionom i takmičarskom nivou.

Svake godine utvrđujemo PRAVILA za sportske igre (po Pravilima Paraolimpijskog komiteta i AAIF).

U 2014. godini Međunarodno otvoreno prvenstvo i XI Sportske igre paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Savez organizira u Zenici.

Domaćin i tehnički organizator Igara je Udruženje paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Zenica – članica Saveza.

Invaliditet – Stanje duha ili tijela?!

“Kada pitate dva čovjeka o nečemu, dobit ćete više od dva mišljenja.”

Ako pitate jednog čovjeka, valjda ćete dobiti jedno mišljenje, ali da li je ono ispravno i potpuno? Ja nikog nisam pitala, samo sam dozvolila da saznam, da saznam od onih koji će mi najviše i najtačnije reći, od osoba s invaliditetom, naravno.

Jedna od oblasti mog diplomskog rada bila je diskriminacija pri zapošljavanju, a kao o meni najzanimljivijim odabrala sam da pišem o diskriminaciji osoba s invaliditetom i Roma. Čim sam počela tražiti neke tekstove po internetu, nailazila sam na neispravnu i nekorrektnu terminologiju. O osobama o kojima ja ovdje govorim pisalo je u negativnom kontekstu.

Ako pitate vašu porodicu, vaše društvo, bliže okruženje vjerovatno ćete čuti kako su osobe s invaliditetom: nesposobne, bolesne, iskompleksirane, pasivne, nemotivirane, nesocijalizirane, nedovoljno afirmirane za rad i život... Onda imate stav da ih treba posmatrati sa sažaljenjem, gađenjem, odbojnošću, strahom, ili ste jednostavno ravnodušni prema njima, ne primjećujete ih, jer su drugačiji od vas, a vi ne volite i ne prihvatate drugačije.

Ako pitate medicinske stručnjake oni, većinom, pitanje invalidnosti, odnosno po njihovom mišljenju

“problem invalidnosti”, vide i prepoznaju kao problem pojedinca.

Stoga se očekuje da je pojedinac taj koji treba da se mijenja.

Da bi osoba s invaliditetom nadvladala svoje “probleme”, očekuje se da se ona treba pridržavati savjeta i uputa datih od strane ljekara, medicinskih sestara, fizioterapeuta, radnih terapeuta itd. Osoba s invaliditetom posmatra se kao pacijentica / pacijent čiji uspjeh ovisi o tome da li se pridržava propisane rehabilitacije.

Po njihovom mišljenju, osoba s invaliditetom je neko kome treba posebna njega i pažnja, poseban tretman, neko ko vrijeme treba provoditi u kući ili ustanovi, a ne neko ko ima ista zdravstvena prava i potrebe kao i svi drugi.

Pretpostavljam da takav stav imaju zato što smatraju da osobe s invaliditetom treba izolirati kako ne bi “prešla bolest i zaraza” na druge članove porodice, društva... Otuda podjela na zdrave, tj. osobe bez invaliditeta i bolesne, tj. osobe s invaliditetom.

No, ja poznajem više osoba bez invaliditeta koje provode vrijeme kod doktora i u bolnicama nego što to čine osobe s invaliditetom.

Ono što želim da vam kažem jeste sljedeće: svaki invaliditet ne

možete i ne trebate povezivati sa bolešću i, obratno, svaka bolest nije invaliditet. Ne možete stvari, pojave posmatrati generalno. Nije jedina i apsolutna istina samo u onome što je na površini, uvijek ima i nešto “ispod”.

Ne postoji poseban Zakon o zdravstvenoj zaštiti osoba s invaliditetom, već u općem treba da pronađete neki član, stav ili dio rečenice koji se može odnositi na vas, pa gdje se ko pronađe...

Ovo napisah zato što sam bila na predavanju jednog doktora, specijaliste za medicinu rada, koji je pročitao Član 4. iz spomenutog Zakona:

“U ostvarivanju prava na zdravstvenu zaštitu građani su jednaki, bez obzira na nacionalnu pripadnost, rasu, spol, starost, jezik, vjeru, obrazovanje, socijalno porijeklo, imovno stanje i drugo lično svojstvo”, podvukao je i rekao da osobe s invaliditetom mogu da se prepoznaju po tome što spadaju u grupu koja ima neko drugo lično svojstvo.

Nažalost, ja nekako nisam pronašla svoje pravo na zdravstvenu zaštitu u ovom dijelu, jer moje lično svojstvo je i crna

kosa, zelene oči, mali nos, makar se meni čini da je moj nos mali. Po istom ovom Zakonu zdravlje podrazumijeva, "pored odsustva bolesti i nesposobnosti, stanje kompletne fizičke, mentalne i socijalne ravnoteže".

A šta je s onima koji pored prisustva fizičke bolesti imaju zdrav duh? Zar ne mislite da ih to održava duže u životu?!

Šta znači "nesposobnost" i šta se pod njome podrazumijeva?

Zar postoje ljudi koji su za sve i u svakom trenutku sposobni?! Možete naći stotinu razloga da budete nervozni, negativni i "nesretni", ali kad pronađete makar jedan da budete sretni, bit će vam dovoljan!

Ako gledate španske serije, tzv. "sapunice", onda znate da skoro u svakoj seriji postoji osoba s invaliditetom, uglavnom je najbolja / najbolji prijateljica / prijatelj glavne junakinje, neko ko je pozitivan, ko je vjernik i, na kraju, obično u nekoj od posljednjih epizoda, ta osoba će se "izliječiti", progledati, prohodati, u ovisnosti o vrsti invaliditeta. Ako na početku serije nema osobe s invaliditetom, onda će nekoga ko je zao Bog "kazniti", tako što će doživjeti saobraćajnu nesreću, pasti sa stepenica i sl. i na taj način postati osoba s invaliditetom, a u ovisnosti o tome kako će se ponašati do kraja serije, ovisi i šta će sa njom / njim biti na kraju.

Zaključak koji proizlazi jeste da morate biti dobri, poštteni, dostojanstveni, iskreni, vjerni, prijateljski nastrojeni prema svima kako ne biste postali osoba s invaliditetom, jer kao takvi nikad nećete biti sretni. Dakle, invaliditet vam je kazna za grijeh.

Nerijedak je slučaj da, ako u porodici imate nekoga s invaliditetom, ljudi pitaju vas "kako se zove", "koliko ima godina", "kako

je", "šta mu je" i sl., a ne tu osobu koja ima invaliditet, jer smatraju da je ona toliko nesposobna da odgovori na najjednostavnija pitanja.

Naime, i kad je u pitanju neki, kako ga "stručnjaci" nazivaju "teži ili teški oblik invaliditeta", ja bih rekla veći stepen invaliditeta, takva pitanja nemaju smisla kada su upućena nekom drugom, a ne osobi na koju se odnose. Čak i kad se radi o osobama koje imaju smetnje u govoru i osobama koje nisu intelektualno dovoljno razvijene, postoji način na koji možete s njima komunicirati.

Meni se još uvijek događa da neko ko me dovoljno ne poznaje, moju porodicu i prijatelje pita o meni, jer ljudi nikako da premoste barijeru i strah u odnosima s drugačijima, nikako ne prihvataju različitost, jer sve što odstupa od nekih njihovih "pravila i principa" smatraju abnormalnim.

Također, nerijetko na ulici, kada sretnemo roditelje s malom djecom, djeca prokomentiraju naš invaliditet, često na simpatičan način, ali ih roditelji povuku nastranu i ušutkaju obrazloženjem kako takve stvari ne valja pričati. Ti isti roditelji nisu u stanju djeci objasniti, niti će čak pokušati objasniti im, zato što smatraju da je osoba s invaliditetom neko ko je bolestan, koga ne treba "dirati" i ako njihovo dijete nešto prokomentira, onda će uvrijediti i povrijediti osobu s invaliditetom.

Zamislite da je suprotna situacija, ne postoji dječiji komentar koji nas može uvrijediti, ali takav stav roditelja definitivno vrijeđa.

Ne osporavam da nema ovakvih osoba s invaliditetom i shvatanja pitanja invaliditeta kao u prethodno navedenim slučajevima. Međutim, u tom i takvim slučajevima nije takav stav samo zbog invaliditeta,

već zbog porodice, društva i sredine u kojoj se odrasta, odnosno zbog mentaliteta kojem pripadamo. Tako da nekom ko sebe smatra nesposobnim ili invalidom nije neophodan invaliditet kao stanje i osobina da bi to bio.

Isto tako, ako neko dovoljno želi i hoće da ostvari svoj cilj i život učini lijepim, može imati veći ili veliki stepen invaliditeta, ali to ga neće spriječiti.

Nedavno sam čula stav i mišljenje da ne može biti "pravi" Crnogorac onaj ko je homoseksualac, dakle vi vjerovatno ni osobu s invaliditetom ne vidite kao "pravog" Crnogorca, jer ne odgovara tom "standardu" i osobinama. Jer, kako većina smatra, da bi neko bio "pravi" Crnogorac, on mora biti izuzetno krupan i visok, hrabar, spreman da se potuče, kako naš narod kaže "muškarčina" ili "ljudina".

Ja želim da upoznate osobe s invaliditetom isključivo kroz njih i iz iskustva s njima. Dozvolite sebi da upoznate neku osobu s invaliditetom prije nego što unaprijed zaključite nešto o njoj i stvorite neku predrasudu.

"Ako ste došli da mi pomognete, onda se možete vratiti kući. Ali, ako vidite moju borbu kao dio vašeg ličnog opstanka, onda ćemo, možda, moći da živimo zajedno."

Sad nešto o invaliditetu iz aspekta jedne osobe s invaliditetom.

Invaliditet je osobina, svojstvo, invaliditet je stanje, invaliditet je dio ličnosti. Invaliditet je sastavni dio ličnosti, neko se rodi s njim, neko ga stekne, jedino je u tome razlika. Dakle, akcent prvenstveno mora biti na osobi, na ličnosti, a ne na onom što ona posjeduje ili ne posjeduje.

- Psihološki i sociološki invaliditet je različitost pojedinca od grupe, odnosno jedne grupe ljudi od drugih grupa ljudi.
- Pravnički invaliditet je pitanje ljudskih prava.
- Socijalni pristup invaliditetu jeste da u invalidnosti nema sažaljenja, patetike, niti tragedije i da su, uglavnom, vjerovanja da je "teško biti invalid", društveni mitovi, strahovi i stereotipi ono što otežava život osobe s invaliditetom.

Koliko ste samo puta čuli kad pričaju o nekoj osobi s invaliditetom da kažu: "grehote", "ne daj Bože", "Bože sačuvaj" i sl.

Tako sam prisustvovala okruglom stolu na temu o Nacrtu Zakona o zabrani diskriminacije osoba s invaliditetom, da bi u jednom trenutku pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava izgovorio rečenicu:

"Svi mi možemo postati korisnici ovog Zakona, NE DAJ Bože."

Znači, po njegovom mišljenju, invaliditet je nešto što nikako ne bi trebalo i smjelo da se desi bilo kome. Ja nemam stav i mišljenje da invaliditet može i treba svakom da se desi. Svakako da ne mora i ne treba. Ali, ako analizirate prethodno citiranu rečenicu, onda lako, kao i ja možete zaključiti da je gospodin mislio da je invaliditet nešto što je ružno i loše, što se "ne daj Bože" može svima desiti, pa ćemo ga mi eto iz tog razloga tolerirati i donositi zakone.

Moj je zaključak da, ako nam je svijest takva, zakoni nam neće pomoći da dostojanstveno ostvarimo svoja ljudska prava. Jer, više nisu važne vaše karakteristike, lična

svojstva, osobine: rod, spol, ime, status... zaboravlja se suština, vi ste za njih nesposoban, invalid, a ne osoba i ličnost.

Nego, da se ja vratim svom viđenju invaliditeta.

Postoje različitih oblici i tipovi invaliditeta. Kao što rekoh, neki su urođeni, ali većina dolazi kasnije u životu. Neki su progresivni, poput mišićne distrofije, nekih oblika gubitka vida i sluha itd. Multipla skleroza jedna je od takvih i progresivna je. Neka oboljenja su nepromjenjiva, statična, poput tetraplegije, paraplegije ili gubitka ekstremiteta.

Također, oblik invaliditeta je mucanje s kojim se, kao i s prethodno spomenutim, ljudi više izruguju, nego što predstavlja problem pojedinca.

Znate, osobe s tipovima "prikrivenog" invaliditeta uglavnom neće nailaziti na diskriminaciju, makar ne u istoj mjeri kao i oni s "vidljivim" invaliditetom, upravo zato što njihovi invaliditeti nisu fizički vidljivi. Isto tako, ako neka osoba uspije da bude poznata i priznata prije nego što se otkrije prisustvo njenog invaliditeta, ljudi će uglavnom spominjati invaliditet kao sporednu osobinu. Jer, da se invaliditet tih ljudi isticao u prvi plan, sigurno ne bi bili uspješni i poznati, čak se u toj situaciji priča s divljenjem o takvim osobama.

Moja invalidnost psihološki mi je smetala sve do završetka srednje škole, ali nakon škole bilo mi je jasno da meni moja invalidnost ne smeta, da sasvim dobro funkcioniram, jer imam vedriji duh, ljepše misli, zanimljiviji život, više prijatelja, ljubav...

To se nosi unutra i iznutra. Život ne čine "komadi", već misli i djela.

(Crnogorski portal:
www.disabilityinfo.me)

Općina Novo Sarajevo – mjesto ugodnog življenja građana svih generacija

Općina Novo Sarajevo jedna je od devet općina Kantona Sarajevo s površinom od 9,9 km², te je s gustom naseljenosti od preko 7 hiljada stanovnika po km² najgušće naseljena općina u Bosni i Hercegovini. Zauzima centralni dio Sarajevskog polja i administrativni je, privredni, univerzitetski, kulturni i sportski centar grada.

Aktuelni načelnik Općine Novo Sarajevo već osam godina je Nedžad Koldžo. U navedenom periodu realizirano je više od 430 projekata, a sve s ciljem da Općina Novo Sarajevo bude zajednica

ugodnog življenja te prepoznatljivo područje modernih urbanih cjelina.

Vilsonovo šetalište, koje se najvećim dijelom nalazi na području ove općine, mnogi nazivaju oazom mira, te je mjesto svakodnevnog okupljanja i rekreacije brojnih građana Sarajeva svih generacija. Na području općine izgrađene su i prelijepe šetnice u naselju Malta i u ulici Aleja lipa koje također predstavljaju ugodna mjesta za odmor i opuštanje. Turistički potencijali općine su i Spomen-park Vraca te zona za sport i rekreaciju "Park – šuma Hum".

U cilju poboljšanja stanja u oblasti sporta i stvaranja sportskog prostora za djecu i omladinu na području Novog Sarajeva izgrađeno je nekoliko sportskih igrališta, a najveći projekt svakako je višenamjenska, savremena sportska dvorana na Grbavici kapaciteta od 2 500 do 3 000 gledalaca, čija je izgradnja pri kraju.

Posebnu pažnju Općina poklanja svojim najmlađim stanovnicima, te su sagrađeni, ali i rekonstruirani brojni parkovi za djecu i omladinu, kao što su "Šareni park" na Trgu heroja, park i sprave za razgibavanje na Vilsonovom šetalištu

Općina Novo Sarajevo

Nedžad Koldžo, načelnik Općine

Općina Novo Sarajevo

te mnogi drugi. Međunarodni centar za djecu i omladinu Novo Sarajevo svakodnevno je mjesto okupljanja, a u njemu djeluju i Centar za razvoj karijere i biznisa te moderno opremljena sala za vjenčanja. Posebno mjesto zauzima Centar za zdravo starenje Novo Sarajevo koji je od osnivanja do danas s lokalnog nivoa dostigao status prepoznatljivosti u regionu, razvijat će se u mrežu centara, a aplicirao je i za priznavanje statusa regionalnog centra ove vrste.

U posljednjih osam godina Općina Novo Sarajevo prednjači po najvećem broju stipendija koje se dodjeljuju redovnim učenicima i studentima, nadarenim sportistima, kao i djeci bez oba roditelja.

Posebna briga vodi se i o penzionerima, kao posebno ugroženoj populaciji, kroz dodjelu jednokratne novčane pomoći, organiziranje tradicionalnog jednodnevnog izleta, a sve u

saradnji s Udruženjem penzionera Novo Sarajevo.

U znak sjećanja na sve šehide i poginule borce na području općine izgrađeno je sedam spomen-obilježja, a u toku je i izgradnja "Memorijalnog centra posvećenog vojnim jedinicama u ratu 1992.-1995. s područja općine Novo Sarajevo".

Općina Novo Sarajevo dobitnik je prestižnog priznanja "Beacon status" za proces transparentnog planiranja i usvajanja budžeta u lokalnoj zajednici.

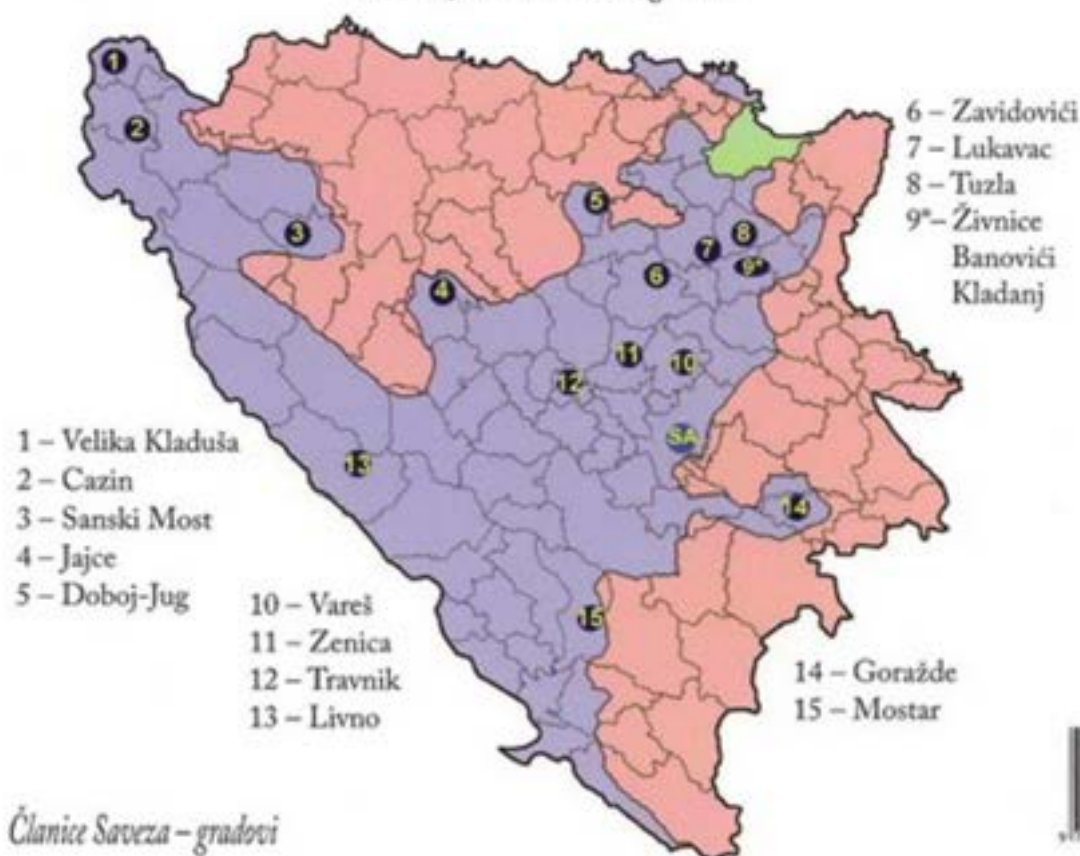
Općina Novo Sarajevo pristupila je projektu unapređenja lokalnog razvoja – GOLD koji finansiraju Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) i Švedska međunarodna agencija za razvoj i saradnju (SIDA). Glavni cilj ovog petogodišnjeg projekta je snažna podrška lokalnim zajednicama na ekonomskom razvoju, privlačenju investicija i otvaranju novih radnih mjesta. Potpisivanjem Sporazuma o saradnji između Općinskog vijeća Novo Sarajevo, Općinskog načelnika i nevladinih / neprofitnih organizacija na području općine stvorene su neophodne pretpostavke i za apliciranje na različite međunarodne fondove, što će doprinijeti razvoju lokalne zajednice i njenog civilnog društva.

Razvoj općine Novo Sarajevo i u budućnosti će se temeljiti na prednostima koje su rezultat pripadnosti glavnom gradu Bosne i Hercegovine, koncentraciji javnih poduzeća, administrativnih i upravnih organizacija i institucija, predstavništava međunarodnih organizacija i ambasada, obrazovnih ustanova te razvijenog sektora trgovine, finansija, restorana i hotelijerstva.

*Glasilo je realizirano kao projekt finansiran od strane "Lutrije BiH",
posredstvom Ministarstva rada i socijalne zaštite Federacije Bosne i Hercegovine*

Bosna i Hercegovina

*Savez paraplegičara i oboljelih od dječije paralize
Federacije Bosne i Hercegovine*

Izdavač:

Savez paraplegičara i oboljelih od dječije paralize Federacije Bosne i Hercegovine

Glavni i odgovorni urednik:

Elvira Bešlija

Redakcija:

Doc. dr. Mirsad Muftić • Elvira Bešlija • Mirjana Dizdarević • Mirsad Dulbić • Mirsad Imamović

Štampa: "Dobra knjiga", Sarajevo

Tiraž: 1000 primjeraka

Časopis je besplatan.

ISSN: 2303-5870